

2998

5685.

SPRAWOZDANIE DYREKTORA

C. K.

GIMNAZYUM NOWODWORSKIEGO

CZYLI

ŚW. ANNY W KRAKOWIE

za rok szkolny 1906.

W KRAKOWIE
NAKŁADEM FUNDUSZU NAUKOWEGO

W Drukarni W. L. Anczyca i Spółki
1906

TREŚĆ:

1. Znaczenie ćwiczeń fizycznych dla wychowania. Napisał Zygmunt Gwizdała. Str. 1.
2. Część administracyjna. Str. 14.

ZNACZENIE ĆWICZEŃ FIZYCZNYCH DLA WYCHOWANIA.

Sprawa fizycznego wychowania młodzieży, tak energicznie w ostatnich czasach i przez całe społeczeństwo i przez czynniki fachowe podjęta i zrozumiana, staje się u nas z dniem każdym coraz żywotniejszą. Możemy śmiało powiedzieć, że niema dziś prawie większego zjazdu pedagogów, większego zebrania rodziców, wychowawców lub wreszcie ludzi, którym dobro młodzieży leży na sercu, niema »pogadarek pedagogicznych«, na którychby się bardzo energicznie nie zajmowano obok innych spraw kwestyą wychowania fizycznego młodzieży, tem zagadnieniem, którego pomyslnie rozwiązanie warunkuje przyszłość narodu.

Owoce tych rozważań, tych debat, są coraz częściej u nas zakładane po prowincyach parki na wzór krakowskiego parku dra Jordana; im zawdzięczamy zaprowadzenie obowiązkowej nauki gimnastyki w wielu szkołach średnich, im dzięki uczniowie dziś coraz chętniej wolny od nauki czas poświęcają ćwiczeniom fizycznym, czy to swobodnym, czy też metodycznym.

Ta sama troska o wychowanie fizyczne naszej młodzieży zrodziła w społeczeństwie myśl założenia tak doniosłej instytucji, jaką są t. zw. »kolonie wakacyjne«, dające sposobność wytnienia, nabrania świeżych sił do pracy wielu biednym

a słabowitym uczniom, skazanym w innych warunkach na pobyt w mieście, na uganianie po ulicach bez jakiegokolwiek nieraz dozoru i narażanie się na różnego rodzaju niebezpieczeństwa.

Jakkolwiek z zadowoleniem spoglądamy na ogorzałe twarze powracających po kilku tygodniach pobytu na wsi, na ich oczy promieniejące radością, na zapał i szczęście malujące się na ich obliczach, to przecież niejednemu z nas przyjdą wówczas na myśl całe szeregi tych uczniów, którzy również potrzebowaliby tego rodzaju pomocy, a którym jej trzeba odmówić, mimo najlepszych chęci, dla szczupłości funduszków przeznaczanych przez humanitarną część naszego społeczeństwa na cele wspomnianych kolonii wakacyjnych.

Że młodzież pragnie ruchu i rozrywki, o tem świadczą zorganizowane przez nią s a m ą przed kilku laty i zaprowadzone u nas w większych miastach ćwiczenia wojskowe młodzieży, odbywane co sobotę lub w dzień przedświąteczny na miejscach otwartych, pod gołym niebem.

Nie wdając się w psychologię tych ćwiczeń, nie wysnuwając daleko nieraz idących wniosków z organizacji wojskowej, zgodzimy się zapewne wszyscy na to, że te mustry wyprowadzają przecież uczniów na wolne powietrze, każą im się rozruszać, odetchnąć swobodniej, odświeżyć umysł, zapomnieć na chwilę o nużącej nieraz pracy i uwolnić się z dusznej atmosfery miejskiej. Czynniki tu wymienione są tak doniosłe, tak dodatnie, że wobec nich chyba błędną, nikną zupełnie zarzuty, które się nieraz czyni organizacji i ćwiczeniom wojskowym młodzieży.

Te i tym podobne zjawiska uzasadniają potrzebę ćwiczeń fizycznych, uzasadnia je więc sama natura młodzieży.

Na »ćwiczenia fizyczne« młodzieży składają się w dzisiejszym stanie rozwoju tej gałęzi wychowania trzy pierwiastki: ćwiczenia metodyczne czyli gimnastyka w ścisłym znaczeniu, zabawy i gry ruchowe. Wobec tego zadajmy sobie pytanie, tak często dziś powtarzane i roztrząsane, co byłoby lepiej w naszych warunkach, czy uprawiać w salach gimnastycznych metodyczne ćwiczenia, czy też ograniczyć się tylko do zabaw i gier ruchowych na wolnem powietrzu?

Dalecy jesteśmy od tego, abyśmy ujmowali znaczenia ćwiczeniom ściśle gimnastycznym, abyśmy zapoznawali ich wielce dodatni wpływ na wychowanie fizyczne, jednakowoż nie można ich uważać za jedyny środek prowadzący do celu. Przecież Anglicy, którzy ignorują właściwą gimnastykę, mogą się poszczycić najlepszymi wynikami w dziedzinie wychowania fizycznego. Nasza Komisya edukacyi narodowej znalazła tylko gry i zabawy ruchowe. Prace wreszcie wielu znakomitych fizyologów przekonały nas o tem, że zabawy i gry ruchowe na wolnem powietrzu nie powinny w wychowaniu pozostawać na szarym końcu.

Rzeczą jest zupełnie oczywistą, że młodzież lgnie bardziej do ćwiczeń swobodnych, ruchowych, gdyż ćwiczenia te, to wytwór naturalny popędów głęboko tkwiących w duszy człowieka, podczas gdy gimnastyka, jako nauka, przemawia raczej do rozumu młodzieńca i mniej naturalnie go ku sobie pociąga.

Obok tej różnicy psychologicznej wylania się jeszcze inna, odnosząca się do miejsca, na którem odbywamy ćwiczenia, do t. zw. środowiska ćwiczeń. Zapewne, że możemy się gimnastykować na wolnem powietrzu i na odwrót pewne sporty i gry uprawiać pod dachem. W ogólności jednak gimnastyka koncentruje się w przestrzeniach zamkniętych, gry zaś i zabawy ruchowe wyprowadzają nas pod gołe niebo, gdzie możemy w całej pełni korzystać z dwóch najważniejszych czynników zdrowotnych: wolnego powietrza i światła słonecznego. Pierwszy z nich ułatwia w wysokim stopniu wymianę gazów i funkcyę wydzielniczą skóry, drugi wpływa dodatnio na wytwarzanie krwi i żywotność tkanek; obydwa zaś te czynniki działają ożywczo na system nerwowy, roztaczają przed naszymi oczyma dalekie horyzonty i pokazują cały urok natury.

Zabawom zaś i grom ruchowym przychodzą bardzo często na pomoc ćwiczenia metodyczne, kształcąc równomiernie te części ciała, któreby ewentualnie w czasie tamtych pozostawały w spoczynku.

Wobec tego widzimy, iż trudnoby nam było orzec stanowczo, czy mamy gimnastyce, czy też zabawom i grom ruchowym przyznać bezwzględnie naczelne miejsce w wychowaniu

fizycznym. Słuszność natomiast każe obrać drogę pośrednią, pójść za pionierem tej sprawy drem Piaseckim i powiedzieć, że »zabawy i gry ruchowe w połączeniu z metodycznymi elementami (tj. z właściwą gimnastyką) dają nam dopiero całości kształt wychowania fizycznego«.

Najdonioślejsze znaczenie gimnastyki i zabaw ruchowych polega na wpływie, jaki one wywierają przede wszystkim na zdrowie organizmu młodzieży. Zdrowie, ten czynnik warunkujący byt jednostek, wysuwa się nieprzepartą siłą na plan pierwszy. Niższy poziom zdrowia, to większy zastój w społeczeństwie, większa śmiertelność. Najcenniejsze przymioty umysłu i serca schodzą na drugi plan wobec kwestyi bytu.

Wpływ ćwiczeń fizycznych na zdrowie określa nam najlepiej fizjologia, która uczy, że czynność serca i ruch krwi są w wysokim stopniu związane z innymi funkcjami organizmu, a jedną z najważniejszych pomiędzy temi ostatnimi jest praca mięśniowa. Jest ona poprostu jednym z warunków potrzebnych do prawidłowego krążenia krwi. Że zaś prawidłowy ruch jest konieczny dla normalnych funkcji wszystkich narządów ciała, a zatem i układu nerwowego wraz z mózgiem, jest rzeczą powszechnie znaną. Również niezbitym jest faktem, że zdolności umysłowe zależą w wysokim stopniu od prawidłowego stanu układu nerwowego. Mamy już tedy jeden powód do dostarczenia pracy mięśniom, jeśli chcemy utrzymać zdrowie i rozwinąć należycie władze umysłowe.

Ale ruchy są nie tylko regulatorami innych czynności organizmu. Są one same przez się potrzebą w walce o byt. Tak odpowiednie natężenie ruchu i jego precyzja, jak szybkość przystosowania się naszych ruchów do nagłych potrzeb są nam konieczne w życiu na każdym kroku. Obie te zdolności są zależne od układu nerwowego, jako skutek impulsów mózgowych, i wyrabiają się przez wprawę. U zwierząt młodych i małych dzieci, pozostawionych sobie, kształcą się one w naturalny sposób przez zabawę.

Wiek szkolny wymaga już racjonalnego systemu ćwiczeń cielesnych. System ten powinien w równej mierze uwzględniać ćwiczenia w należytem natężeniu i koordynacji ruchów drogą gimnastyki, jak wprawę w szybkim przystosowaniu

ruchów do warunków zewnętrznych przez gry. Przytem jednak baczna uwaga powinno się zwracać na uprzyjemnienie ćwiczeń cielesnych. Ćwiczenie najracjonalniejsze, podane w nudnej formie, sprawia, iż uczeń wykonywa je niechętnie, niedbale i całą korzyść traci.

Widzimy więc z tych kilku uwag, że fizjologia bardzo dobitnie wykazuje zależność zdrowia i regularności funkcji naszego organizmu od ćwiczeń fizycznych.

Ścisły ten związek popiera także i historia. Przypomnijmy sobie tylko starożytnych Greków i Rzymian, ich sposób wychowania dzieci, ich szkoły, a stwierdzimy, jak wielką u nich rolę odgrywała gimnastyka.

Optandum est, ut sit mens sana in corpore sano, wołał rzymski Juwenal w chwili, gdy państwo rzymskie zwyrodniało fizycznie i moralnie chyliło się ku upadkowi. Szczęśliwym nazywa tego, kto może się poszczycić tymi dwoma skarbami, w przeciwnym razie niczem są dla niego bogactwa, tytuły i hołdy mu składane.

To też i dzisiaj każdy wychowawca obiera sobie hasło: »w zdrowem ciele zdrowy duch« za wskazówkę, za ideał powiedzmy, który mu każe równoległe obok kształcenia umysłu i serc uczniów bacznie śledzić ich fizyczne wychowanie, który mu roztacza przed oczyma przyszłość tej młodzieży ze wszystkimi jej zadaniami, obowiązkami i ciężarami.

Ze zdrowiem łączy się siła i zręczność. Jak z jednej strony siłę wyrabiają po większej części ćwiczenia gimnastyczne, zatrudniając głównie mięśnie, tak z drugiej zgrabność i zręczność kształcą w wysokim stopniu zabawy i gry ruchowe. Nie zapatrujemy się jednak na wyrabianie siły z punktu atletyki i akrobatyki. Gonienie w dzisiejszych czasach za imponującymi muszkułami, to traktowanie potrzeb współczesnego człowieka ze stanowiska fantazyi, a nie trzeźwej obserwacyi, to bezmyślne wzorowanie się na narodach starożytnych, które wielką wprawdzie położyły zasługę na polu fizycznego wychowania, zagalopowawszy się jednak, kształciły w bardzo wielu przypadkach atletów. Dzisiejsze czasy nie dadzą się w tym kierunku porównać ze starogreckimi, dziś potrzeba nam obok

siły także »płuc obszernych i sprężystych, trzeba nam serc silnych«.

Nawet gdy się będziemy zapatrywać na cele wychowania fizycznego ze stanowiska dostarczenia materiału dla wojska, to rozwój muskulatury nie tu na znaczeniu nie zyska. Armia bowiem potrzebuje ludzi normalnie rozwiniętych o silnem sercu i płucach, a nie siłaczy.

Aby jednak ćwiczenia metodyczne i ćwiczenia ruchowe wykształcały siłę i zręczność w szlachetnem znaczeniu tego słowa, potrzeba koniecznie, by były dobrze zrozumiane. Nie należy ich zatem tylko uważać za pożądany czynnik instrukcji intelektualnej, lecz jako znakomite czynniki rekreacyjne, jako wytchnienie, odświeżenie ciała i duszy po pracy.

Spółczeństwo nasze żąda dziś bardzo wiele od jednostek, czy to w rzemiośle, czy w wojsku, czy w urzędach. Walka o byt stała się tak trudną, że znaczny procent jednostek ginie w niej. Wobec tego i uczniowie, zwłaszcza mniej uzdolnieni, muszą już od najpierwszej młodości łamać się z wielu trudnościami, pracować intensywnie i ustawicznie, by dojść do upragnionego celu.

W takich warunkach, rzecz naturalna, ćwiczenia fizyczne schodzą na drugi plan, każdy, jak może, uchyla się od nich *per fas et nefas*. Nic też dziwnego, że w czasach dzisiejszych odzywają się coraz częściej głosy niezadowolonia przeciwko zbyt niemu przeciążeniu uczniów.

Nie obniżając poziomu nauki, będzie można niewątpliwie i nauczanie uprościć i ułatwić, chodzi jednak o to, abyśmy owe wymagania, stawiane młodzieży, ową ich nieraz ciężką pracę, zdołali umiejętnie, subtelnie połączyć z należącym się jej wytchnieniem, rekreacją, by to kształcenie umysłu i serca młodzieży stało w najściślejszym związku, w najlepszej harmonii z równomiernem jej fizycznym kształceniem.

Jakże wielką zatem mają w tym kierunku zasługę te szkoły, które gimnastykę w swych programach nauk umieszczają pomiędzy godzinami teoretycznych wykładów. Oderwawszy się na godzinę od książki, zapomniawszy na chwilę o suchych niejednokrotnie problematach wiedzy, bują ohocho młodzież po świeżem powietrzu lub przynajmniej ćwiczy w obszernej

sali gimnastycznej; odświeżywszy się w ten sposób fizycznie i odetchnąwszy, z świeżym zapasem sił, ze zdwojonym zapalem, zabiera się do dalszej pracy.

Wykazując ważność i znaczenie ćwiczeń fizycznych, zabaw i gier ruchowych dla rozwoju ciała ludzkiego, zdrowia i estetyki, wspominamy też czasem i o wpływie ich na stronę duchową i moralną człowieka, mówimy jednak o tem zazwyczaj pobieżnie, jakby tylko dla zaokrąglenia frazesu. Ale najprzód frazes nie wystarczy dla przekonania obojętnych a tembardziej tych, którzy ćwiczenie ciała uważają za całkiem niepotrzebną gałąź edukacji. Powtóre nad kwestyą wartości moralnej ćwiczeń należałoby się raz zastanowić, zdać sobie z niej dokładnie sprawę, bo jest ona doniosłą bardziej, niżby się w pierwszej chwili wydawać mogło, bo jest ona naprawdę nie pięknym frazesem, ale ważną kwestyą wychowania społecznego.

Cóż może być wspólnego między ćwiczeniem mięśnia, a duchową istotą ćwiczącego, zapyta niejeden sceptyk. A jednak człowiek jest takim ciekawym i skomplikowanym mechanizmem, że tam najróżnorodniejsze czynniki fizyczne i psychiczne łączą się ze sobą, odpowiadają sobie i zależą od siebie. Przysłowie łacińskie, wyżej wspomniane, o tej zdrowej duszy w zdrowym ciele więcej niż którekolwiek inne się sprawdza, a sport, gimnastyka, gry i zabawy, choćby się zdawało na pozór, że nie mogą mieć najmniejszego związku z charakterem i umysłem, są w istocie bardzo ważnymi czynnikami wychowania, kształcenia woli, energii, odwagi i wogóle rozwoju duchowego jednostki i całego społeczeństwa.

A więc przede wszystkim już samo podjęcie i wykonanie ćwiczenia wymaga napięcia woli, wymaga przewyciężenia pewnej przeszkody czy oporu. Każde bowiem ćwiczenie, każdy sport i wysiłek fizyczny nie są ostatecznie niczem innym, jak pokonaniem oporu. Zanim zaś skurczy się odnośne mięśnie, trzeba pobudzić nerwy, trzeba skoncentrować wolę, trzeba chcieć. A skupienie tej woli, wywołanie w niej stałego, czy choćby tylko przemijającego napięcia, to już bardzo ważny moment, to już ważna korzyść w czasach, gdy brak woli, choroba woli, czyni ludzi słabymi, sennymi, niezdolnymi do pracy

a tembardziej do jakiegoś wznioślejszego porywu. Tą naszą wolą budzimy z apaty i ociężałości ciało, budzimy mózg, wywołujemy jasną myśl z koła przytłumiających refleksyi, które ją w jej pochodzie od zamiaru do wykonania paraliżować zwykły. Wola, pobudzana intenzywnie w pewnym kierunku, daje energię, ożywia działalność człowieka, a następnie w miarę pobudek moralnych prowadzi ją do tych lub owych celów.

Osobnik, który uprawia ćwiczenia fizyczne, stwierdza tem samem, że ma wolę, energię przełamania oporu i odwrotnie, ćwicząc zyskuje w coraz wyższym stopniu te dwa przymioty. A skoro raz już przyuczy się pobudzać swą wolę i zmuszać się do działania, do wytrwania w tem działaniu, to ta zdolność nabyta w pewnym kierunku rozszerzy się potem na całą sferę jego działalności. Rzeczą etyki, jak wspomnieliśmy, będzie następnie skierować ten ożywczy prąd woli u jednostki i społeczeństwa do dobrego. Jednak już sam fakt wywołania lub wzmocnienia w kimś tej siły moralnej, jaką jest wola, stanowić musi bardzo wielki przymiot ćwiczeń fizycznych.

A dalej ćwiczenia, sport i gry przyczyniają się w wysokim stopniu do rozbudzenia indywidualności u młodzieży. W czasach, gdy wszyscy jesteśmy ulepieni na jedną modłę konwenansu, zwyczajów kosmopolitycznych, gdy jednostka ginie w szarym tłumie, będąc tylko cyfrą w zapiskach statystycznych, dobrą i konieczną jest rzeczą, rozwijać ten indywidualizm, rozwijać wszystko to, czem jednostka może osiągnąć pełnię swego duchowego i fizycznego bytu, aby następnie mogła istnieć jako mały, samodzielny światek, świadomy swych sił i celu, a nie jako szara kropla w nieprzejranej głębinie morza. Dziś tak ubiory, jak i pojęcia nasze przykrojone są według jednej normy. Z pojęciem wygody i spokoju łączy się chęć utonięcia w masie, przystosowanie się do niej i płynięcia z prądem, byle spokojnie, byle nikt nie zwracał na nas uwagi, byle nie zaczepiać o najdrobniejszą przeszkodę. Za cenę utraty własnych przekonań, własnego »ja«, staramy się osiągnąć wygodę, ciszę i nieruchomość kamienia: niech tam kto inny za nas myśli, mówi i działa. A przecież każdy powinien się czuć jednostką żywą, działającą, samodzielną. Skoro zaś życie nie zawsze daje nam sposobność wypróbowania swej zdolności,

siły, energii i sprytu, to trzeba samemu iść naprzód, szukać tej sposobności. Trzeba choćby sztucznie wywołać takie momenty, w których człowiek sam jeden musi pokonać pewien trud, przeszkodę, sam jeden, bez pomocy, z zaufaniem w siebie i własne siły. Takim momentem jest też bezwarunkowo wysiłek fizyczny, to lub owo ćwiczenie.

Przypatrzmy się na wyścig współzawodników, na szlachetnie pojęte zapasy, czy partyę jakiejś gry i t. p. Tu jednostka według wewnętrznego popędu, wskutek emulacji stara się wydobyć ze siebie wszystko, na co tylko stać jej indywidualność: naraża się, walczy, oszczędza sił rozumnie, ale równocześnie je wytęża, wierząc w nie, wierząc w swój cel i powodzenie. Pozostawiona sama sobie rozumie, że tylko jej własna inteligencja, spryt, siła i energia uwieńczy ją zwycięstwem. To też jednostka ta w tej chwili jest istotą samodzielną, żywą, drgającą, piękną w tych objawach i potężną.

W ćwiczeniach rzędowych, mustrze wojskowej i t. p. można jeszcze pewne ruchy wykonywać poniekąd automatycznie, w tłumie, naśladowczo, ale gdy weźmiemy na uwagę ćwiczenia bardziej skombinowane na przyrządach, zawody, myśliwstwo, wioślarstwo t. p., to trzeba tam skupić całą zręczność, przytomność umysłu, a nieraz i odwagę; aby zrobić to, co zamierzono, trzeba się oddać całemu temu wysiłkowi, a przedtem ukształcić i przystosować tak, aby ze skutkiem podjąć zamiar i wykonać. Tam nie wystarczy być automatyczną, naśladowczą jednostką, ale samodzielnym działaczem; inaczej nie osiągnie się żadnego skutku. Uczeń, który uprawia ze skutkiem i zamiłowaniem sport i ćwiczenia, może być różnej wartości moralnej, nie może być jednak nigdy szablonem, ale indywidualnością świadomą siebie mniej lub więcej rozwiniętą.

A samowiedza, indywidualizm, rozbudzone raz, stają się potężną siłą w życiu człowieka i decydują o wartości społeczeństw. Jeśli zaś chodzi o to, aby samowola jednostki nie wybujała zanadto, jak bezużyteczny chwast, to na to są wspomniane dopiero ćwiczenia zbiorowe, w masach, mustra, ćwiczenia towarzyskie na przyrządach i t. d. Tam wyrabia się karność i posłuch, tam łączność i jedność, tam zamiłowanie porządku. Jedne ćwiczenia przeciwdziałają drugim, wpływ ich

uzupełnia się wzajemnie, a wśród tego ćwiczący wykształca się i rozwija równomiernie.

Ćwiczenia, gry i sporty mają dalej wielką wartość jako czynnik urabiający społecznie, jako czynnik społeczno-wychowawczy. Jeżeli bowiem uczeń już w młodości nie uprawiał dla jakichkolwiek przeszkód ćwiczeń fizycznych, a zwłaszcza gromadnych, masowych zabaw i sportów, to możemy śmiało powiedzieć, że choćby najtroskliwiej był przez rodziców wychowywany, w najlepszych szkołach i przez najtęższych nauczycieli wykształcony, to jednak nie będzie on nigdy doskonałą jednostką społeczną, która rozumie wszechstronnie ogólne dążenia, ogólne cele, nie obejmie wzrokiem nigdy szerokiego horyzontu, jaki zakreślają sumarycznie interesa wszystkich jednostek społeczeństwa.

Usposobienia wątłe i słabowite z natury, pozostałyby bez wątpienia i nadal takimi wobec ciężkich warunków w walce o byt, silne zaś i energiczne indywidua mogłyby się bardzo łatwo stać surowemi, niedostępnymi, unikanemi przez wszystkich.

A od czego wspólne pożycie rodzinne, zabawy w gronie rodzeństwa, które przecie także przedstawia pewien obraz społeczeństwa, zarzuci ktoś? Zgoda, ale każdy przyzna, że pożycie familijne pod jakąkolwiek ono postacią występuje, to pożycie jednej rodziny, członków jednego organizmu, który zawsze na nich wywiera pewne charakterystyczne, indywidualne piętno. Zupełnie natomiast innem jest zetknięcie i wzajemne obcowanie wielu odrębnych osobników. Tu mierzą się ze sobą różne jednostki, różne usposobienia oddziałują na siebie wzajemnie niezależnie od jakichkolwiek zewnętrznych wpływów. Wspólne boiskogimnastyczne gromadzi młodzież różnego pochodzenia, różnych temperamentów, różnych zapatrywań, ale ożywionych tą samą nadzieją, dążących do tego samego celu, a nim jest rozerwanie się wspólne, użycie przyjemności w szlachetnym współzawodnictwie. To też zacierają się tu niejednokrotnie rażące nieraz różnice usposobień, wszyscy pomagają sobie nawzajem w miarę sił, wszyscy czują się jednostkami w tem samym społeczeństwie, wszyscy w najlepszej harmonii wyteżają myśl w jednym kierunku. Słowem w ćwiczeniach, a zwłaszcza w grach ruchowych widzieć możemy wyborną szkołę życia społecznego, w której usiłowania odosobnio-

nych jednostek rzadko prowadzą do celu, a tylko rozumnie skojarzona praca wiedzie do zwycięstwa.

Nie trzeba chyba udowadniać, że przez ćwiczenia fizyczne wyrobić się musi u każdego odwaga, hart i wytrwałość. Jestto naturalna konsekwencya silnej woli i zaufania we własne siły. Trzeba przecież odwagi, aby wspiąć się po linie, wykonać śmiały skok, przepłynąć przez prąd rzeki lub wdrzeć się na szczyt stromej góry, narażając się na to lub inne niebezpieczeństwo; trudność z początku zdaje się nieprzewyciężona, przez powolne jednak ćwiczenie się, osvajanie się z nią, hartowanie nerwów odwaga wzrasta i pokonuje się trud z łatwością, dziwiąc się potem, że podobna drobnostka mogła kiedyś odstraszać.

Odwaga wyrobiona przez ów skok, szermierkę, czy wogóle jakiś inny śmiały ruch ciała, odwaga wypływająca z poczucia mocy fizycznej, ze świadomości nabytej siły i zręczności — staje się potem podstawą tej pewności i szlachetnego spokoju, którą nacechowane jest postępowanie człowieka, przewyższającego swe otoczenie i czującego swą przewagę. Z siłą i pewnością siebie łączy się szczerłość i otwartość w działaniu, powściągliwość i wyrozumiałość, które sprawiają, że jednostka taka zamiast być szkodliwą społeczeństwu, zamiast walczyć podstępnie, lub brutalnie wydzierać słabszym kęs chleba — ofiaruje sama swe silne ramiona na usługi pracy społecznej.

Od tego zaś to już tylko krok do poświęcenia, które życie składa na ołtarzu jakiejś idei. Nam nerwowcom na schyłku wieku, których drobna przeszkoda przestrasza, a cień jakiegos niebezpieczeństwa w przerażenie wprawia, potrzeba jeśli już nie poświęcenia, to choć odwagi, szczyptę odwagi, bez której mężczyzna jest śmieszny, nieporadny. Chyba zaś poczucie własnej dumy i godności nie może nikomu zezwolić na śmieszność i lekceważenie.

Za tą odwagą, za tą pewnością siebie i poczuciem własnej przewagi idzie najczęściej to, co nazywamy odwagą cywilną; to jest ta łatwość w życiu towarzyskiem, ta śmiałość wystąpienia i wypowiedzenia swego choćby odrębnego sądu.

Wprawdzie zaś odwaga cywilna niekoniecznie i niezawsze towarzyszy odwadze fizycznej, jednak najczęściej pierwsza wy-

plywa z drugiej, a osobnik bojaźliwy, jak to nieraz zauważyć mieliśmy sposobność, przez wspólne gry, zabawy, ćwiczenia zyskuje bezwarunkowo na śmiałości i szczerości, zbliża się do ludzi, zachęca i ożywia. Przywraca się społeczeństwu i jego towarzyskim stosunkom człowieka, który w innych warunkach stałby się może mizantropem albo zamkniętym w sobie egoistą.

Aby poprzeć te uwagi o wartości ćwiczeń fizycznych ze względu na rozbudzenie woli, energii, odwagi i indywidualności, o wartości ich dla wychowania młodzieży i pedagogiki, dość będzie, jeśli wskażę na Anglików, którzy te momenta w wychowaniu swego społeczeństwa najlepiej zrozumieli i odczuli. Tam gimnastykę, ćwiczenie, gry pojęto, już nie tylko jako wymóg higieny i konieczność zdrowia, lecz także jako czynnik uszlachetniający młodzież, wprost jako metodę wychowawczą.

O gimnastyce jako środka pedagogicznym, wychowawczym, możnaby zresztą wiele powiedzieć i należałoby się nad tem kiedyś obszerniej zastanowić, zwłaszcza teraz, gdy i u nas ona powoli wchodzi w skład środków, którymi szkoła pragnie wpłynąć na umysł, charakter i zdrowie dziecka.

Tam, nie gdzieindziej bowiem wyrabia się karność obok względnej swobody jednostki; tam przy grach i zabawach wytwarza się w umyśle chłopca pojęcie korzyści, płynącej ze wspólnej zorganizowanej pracy, ze skupienia sił lub z umiejętnego ich podziału i użycia.

Przy zabawach wreszcie, ćwiczeniach i t. p., kiedy odsłania się z całą szczerością i swobodą umysł dziecka, jego charakter, temperament i wychowanie, można najlepiej budzić i kierować uczucia i instykty, a rzeczą pedagoga, rzeczą wychowawców jest następnie spostrzeżone w takich chwilach wady lub zalety, tłumić albo też dalej rozwijać. Możnaby niemal stworzyć przysłowie, że zabawa dziecka jest miarą i zwierciadłem jego charakteru.

Jest też gimnastyka, ćwiczenie dobrym sprzymierzeńcem wstrzemięźliwego życia i środkiem umoralniającym znakomicie, a bezwiednie, siłą faktu, zmęczeniem i częściowem wyczerpaniem nadmiaru sił i żywotności, które w przeciwnym razie szu-

kają sobie innego ujścia. Okoliczność tę, stanowiącą nieraz o przyszłości i moralnej wartości osobnika powinno się też zwłaszcza w peryodzie dojrzewania płciowego młodzieży bacznie wziąć pod uwagę. Gimnastyka ruch i ćwiczenie okazuje się w tym wypadku lepszym środkiem niż najpiękniejsze moralne prelekcyje. Jeżeli jeszcze wspomnimy o zmyśle spostrzegawczym, o zdolności szybkiego i bystrego orientowania się, jakie z natury rzeczy wyrobić się muszą przy grach gimnastycznych i t. p. ćwiczeniach, to chyba podniesione tu korzyści przemawiają dowodnie za ćwiczeniami fizycznymi, jako środkiem wychowawczym i budzącym obok rozwoju ciała także rozwój umysłu. —

Rzecz niniejsza jako artykuł sprawozdawczy z obecnych poglądów na wychowanie fizyczne zainteresuje zapewne głównie młodzież; może ją zachęci do tem żywszego, do tem energiczniejszego zajęcia się ćwiczeniami gimnastycznymi, sportami i grami ruchowymi, jako środkiem, odgrywającym w jej fizycznej, moralnej i narodowej edukacji bardzo poważną rolę.

Zygmunt Gwizdała.

GRONO NAUCZYCIELI

przy końcu roku szkolnego.

1. **Leon Kulczyński**, c. k. radca rządu i dyrektor w VI r., kawaler orderu Fr. Józ., dr. fil., docent Uniw. Jagiell., członek Kom. Akademii Um. krak. do badań hist. literatury i oświaty w Polsce, członek komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli w gimnazyach i szkołach realnych i członek Rady szkolnej okręgowej miejskiej.
2. **Jan Bielawski**, dr. med., rzecz. naucz. gimnastyki obowiązkowej VIIIa+b, VIIa+b, VIa+b, Va+b, IIa+b, Ia+b; 24 g. w tyg.
3. **Jan Doroziński**, prof. w VIII r., gosp. VIIIb; j. grec. w VIIIb, VIIa, prop. VIIIa+b, VIIa+b; 17 g. w tyg.
4. **Andrzej Gąsiorowski**, prof. w VIII r., zawiadowca bibl. naucz., j. łac. VIIIa+b, VIIa; 15 g. w tyg.
5. **Waleryan Heck**, prof. w VII r., członek Kom. hist. Akad. Um. krak., przydzielony do c. k. gimnazjum w Tarnopolu, jako kierownik filii.
6. **Juliusz Ippoldt**, prof., zaw. bibl. uczniów (dział niem.), j. niem. VIIIa, VIIa, Va, IV; 16 g. w tyg.
7. **Stanisław Jaworski**, prof. w VII r., gosp. VIIIa; mat. VIIIa+b, VIIIb, Vb; fiz. VIIIa+b; 17 godzin w tyg.
8. **Ks. Mateusz Jeż**, prof. w VIII r., exhortator dla kl. I—IV, zaw. zbioru książek szk. Pom. Koleż.; rel. VIIa, Va+b, IV, IIIa+b, Ia+b; 16 g. w tyg.

9. **Stanisław Kozłowski**, dr. fil., prof. w VIII r., zaw. zbioru map; hist. i geogr. VIIIa+b, Va+b, nadto kierował nauką hist. w III b i IIa; 19 g. w tyg.
10. **Kazimierz Nitsch**, dr. fil., prof., doc. Uniw. Jag.; na urlopie.
11. **Stanisław Pardyak**, prof., gosp. Vb, zaw. gab. arch.; j. łac. Vb; grec. VIIIa, VIIb; 15 g. w tyg.
12. **Tadeusz Sinko**, dr. fil., docent Uniw. Jagiell., nauczyciel rzeźwisty; na urlopie.
13. **Ignacy Stein**, prof., zaw. bibl. uczniów (dział polski); j. pol. VIIIa+b, VIIb, IIa; nadto kierował nauką jęz. pol. w Vb; 15 godz. w tyg.
14. **Adolf Stylo**, prof., gosp. IV; j. łac. IV, grec. IV, niem. VIIIb; nadto kierował nauką j. niem. w Ia; 20 g. w tyg.
15. **Jan Śniezek**, prof., czł. Kom. fizyogr. Akad. Um. krak., zaw. gab. hist. nat.; hist. nat. VIa+b, Va, IIIa+b, IIa, Ia+b; 16 g. w tyg.
16. **Antoni Waśniowski**, prof., zaw. gabinetu. fiz., gosp. VIIa; mat. VIIa; fiz. VIIa+b, IV; nadto kierował nauką mat. w VIa+b; 18 godz. w tyg.
17. **Michał Badylak**, zast. naucz., gosp. Va; j. łac. IIb; j. grec. VIa, Va; 18 godz. w tyg.
18. **Stanisław Bełzowski**, z. n. na urlopie.
19. **Władysław Błaszkievicz**, z. n.; gimn. IV, IIIa+b+c; 8 g. w tyg.
20. **Ks. Antoni Bystrzonowski**, z. n., dr. teol. i fil., exhortator dla kl. V—VIII; rel. VIIIa+b, VIIb, VIa+b, IIIc, IIa+b, 16 g. w tyg.
21. **Franciszek Fuchs**, z. n. gosp. Ib; jęz. łac. Ib; pol. IV; historia i geograf. IIIa, VIa; 19 g. w tyg.
22. **Zygmunt Kawecki**, z. n.; gosp. IIb; j. niem. VIIb, IIb; hist. i geogr. IIb, Ia+b; 19 g. w tyg.
23. **Stanisław Kochanowski**, z. n., gosp. IIa; j. pol. IIIb+c, niem. IIIc, IIa, Ib; 21 g. w tyg.
24. **Józef Leśniak**, z. n., na urlopie.
25. **Jan Liszka**, z. n.; mat. Ia, hist. nat. Vb, IIIc, IIb; 9 g. w tyg. (zmniejszona ilość godzin).
26. **Kazimierz Nagórecki**, z. n. gosp. VIIb; j. łac. VIIb, VIa+b; 17 g. w tyg.

27. **Bronisław Piątkiewicz**, z. n.; mat. *Va*, IV, *IIIa+b*, *IIa+b*, *Ib*; 22 godz. w tyg.
28. **Janusz Pryziński**, z. n., gosp. *VIb*; j. łac. *Va*, *IIIb*, j. grec. *VIb*; 17 g. w tyg.
29. **Ludwik Sikora**, z. n., gosp. *IIIc*; j. grec. *IIIb+c*, hist. i geogr. IV, *IIIc*, mat. *IIIc*; 20 g. w tyg.
30. **Tadeusz Sokołowski**, z. n.; j. grec. *Vb*, *IIIa*, pol. *VIIa*, *VIa+b*; 19 g. w tyg.
31. **Wilhelm Urbanicki**, z. n., gosp. *VIa*; j. łac. *IIa*, j. niem. *VIa+b*, *Vb*; 20 g. w tyg.
32. **Edward Wazl**, z. n. gosp. *IIIb*; j. pol. *Va*, *IIb*, *Ib*, niem. *IIIa+b*; 17 godz. w tyg.
33. **Kazimierz Węgiel**, z. n. gosp. *Ia*; j. łac. *IIIc*; *Ia*, pol. *Ia*; 17 g. w tygodniu.
34. **Stanisław Weiner**, dr. praw., z. n., gosp. *IIIa*; j. łac. *IIIa*, pol. *IIIa*, hist. *VIIa+b*, *VIb*; 19 g. w tyg.
35. **Dr Ozyasz Thon**, rabin, rel. izraelicka w całym zakładzie; 9 g. w tyg.

Praktykanci:

36. **Błaszkiwicz Władysław**, hist. i geogr. *IIIb*; 3 godz. w tyg.
37. **Dubiel Gabryel**, j. pol. *Vb*; 3 godz. w tyg.
38. **Gwizdała Zygmunt**, mat. *VIa*; 3 godz. w tyg.
39. **Stożek Włodzimierz**, mat. *VIb*; 3 godz. w tyg.
40. **Ziemnowicz Mieczysław**, j. niem. *Ia*; 6 godz. w tyg.
41. **Zych Wojciech**, hist. i geogr. *IIa*; 4 godz. w tyg.

Przedmioty nadobowiązkowe.

1. **Walenty Dec**, nauczyciel nadetat., śpiew; 4 g. w tyg.
2. **Stanisław Kozłowski**, j. w., hist. kraju rodz. *VIIIa+b*, *IIIb*; 3 g. w tyg.
3. **Franciszek Fuchs**, j. w.; hist. kraju rodz. *VIa+b*, *IIIa*; 3 g. w tyg.

4. **Ludwik Sikora**, j. w., hist. kraju rodz. IV, IIIc; 2 g. w tyg.
5. **Stanisław Weiner**, j. w., hist. kraju rodz. VII $a+b$, VIb; 3 g. w tyg.
6. **Wilhelm Urbanicki**, j. w., kaligrafia IIa+b, Ia+b; 2 g. w tyg.
7. **Mikołaj Łepki**, naucz. nadet., j. ruski względnie obowiązkowy; 6 g. w tyg.
8. **Rymar Leon**, naucz. nadet., stenografia; 2 g. w tyg.
9. **Paweł Rongier**, naucz. nadetat., j. francuski; 6 g. w tyg.
10. **Stanisław Tondos**, artysta-malarz, naucz. nadetat., rysunki; 6 g. w tyg.

ROZKŁAD NAUK.

KLASA I.

- Religia.* 2 godziny tygodniowo. Katechizm katolicki wraz z odnośniami objaśnieniami liturgicznymi.
- Język łaciński.* 8 godz. tyg. Na podstawie Ćwiczeń Steinera i Scheindlera: odmiana prawidłowa imion i czasowników; ważniejsze przyimki i spójniki; ćwiczenia w tłumaczeniu z polskiego na łaciński język i odwrotnie. Elementarne wiadomości stylistyczne. Ustne ćwiczenia po łacinie na podstawie materiału znanego i przerobionego. Na pamięć kilkadziesiąt przysłówi i przypowieści. Od listopada co tydzień zadanie szkolne ($\frac{1}{2}$ godz.): w II. półroczu także domowe.
- Język polski.* 3 godz. tyg. Elementarna nauka o zdaniu pojedynczym i złożonym; elementarna nauka odmiany imienia i słowa; niektóre zasady głosowni; nadto poznawanie części mowy i przygodna nauka składni i interpunkcyi. Wyraziste czytanie ustępów prozaicznych i poetycznych; wybór, streszczanie ustępów i opowiadanie; na pamięć poleczone wiersze. W I. półroczu dyktaty co tydzień; w II. półroczu naprzemian dyktaty i wypracowania stylistyczne, zrazu szkolne, przy końcu roku także domowe.
- Język niemiecki.* 6 godz. tyg. Czytanie wszystkich ustępów z wypisów Petelenza-Germana na klasę I; rozmowa w niemieckim języku o rzeczach, w czytany ustępie zawartych; retrowersya. Gramatyka według tejże książki. Na pamięć słowa, zwroty i celniejsze ustępy. 4 zadania szkolne miesięcznie.

- Geografia.* 3 godz. tyg. Poglądowe zaznajomienie z zasadniczymi pojęciami geograficznymi. Dienne ruchy słońca ze względu na położenie domu i szkoły w różnych porach roku. Główne pojęcia o kształtach lądu i wód. Podział ludności pod względem pochodzenia i religii. Najważniejsze systemy górskie i rzeki, oraz państwa i posiadłości we wszystkich częściach świata. Ćwiczenia w czytaniu i rysowaniu map.
- Matematyka.* 3 godz. tyg. (w 1-em półr. arytmetyka, w 2-iem p. arytm. i geometrya naprzemian). Z arytmetyki: System dziesiętny. Liczby rzymskie. Cztery główne działania na liczbach całkowitych niemianowanych i mianowanych, całych i dziesiętnych. Miary metryczne i wagi. Liczby wieloraki. Podzielność liczb. Najw. wspólna miara. Najmn. wsp. wielokrotność. Kurs elementarny rachunków na ułamkach zwyczajnych. Z geometryi: Pojęcia zasadnicze. Linia prosta, koło, kąty. Trójkąt (do przystawiania). Ciągłe ćwiczenia domowe; zadań szkolnych w półroczu 3.
- Historia naturalna.* 2 godz. tyg. Przez pierwsze 6 miesięcy: Kręgowce. Od 1. marca świat roślinny.

KLASA II.

- Religia.* 2 godz. tyg., jak w kl. I, ciąg dalszy.
- Język łaciński.* 8 godz. tyg. Nauka odmian prawidłowych i nieprawidłowych z powtarzaniem materiału wziętego w kl. I. Uzupełnienie nauki o przyimkach i spójnikach. Ze składni: Acc. i Nom. c. inf., Gerundium i Gerundivum. Abl. abs. i Coniug. periphrastica. Ustne ćwiczenia jak w kl. I. Ćwiczenia piśmienne, 3 szkolne i 1 domowe na miesiąc.
- Język polski.* 3 godz. tyg. Nauka o zdaniu złożonym; nadto elementarne powtarzanie i uzupełnienie nauki o formach. Uzupełnienie interpunkcyi i ortografii. Czytanie wypisów, deklamacya. Wypracowania stylistyczne, 3 na miesiąc, na przemian domowe i szkolne.
- Język niemiecki.* 5 godz. tyg. Jak w kl. I. z wypisów Petelenza-Germana na kl. II. Reprodukcy a i rozmówki na podstawie ustępów podręcznika i przygodna nauka gramatyki. Co tydzień zadanie, z tych na miesiąc jedno domowe.

Historya. 2 godz. tyg. Dzieje starożytne ze szczególniejszem uwzględnieniem elementu biograficznego i powieściowego.

Geografia. 2 godz. tyg. Szczegółowa geografia fizyczna i polityczna Azji i Afryki. Poziomy i pionowy układ Europy, szczegółowa geografia Europy południowej i W. Brytanii. Ćwiczenia w rysowaniu map.

Matematyka. 3 godz. tyg. Z arytmetyki: Powtórzenie i uzupełnienie nauki o najw. wspólnym dzielniku i najmn. wsp. wielokrotności. Systematyczna nauka o ułamkach zwyczajnych. Zamiana ułamków zwyczajnych na dziesiętne i odwrotnie. Stosunki i proporcye. Reguła trzech prosta w zastosowaniu do proporcji i rachunku wnioskowania. Rachunek procentu pojedynczego. Z geometrii: Osi symetrii prostych i kątów. Przystawanie trójkątów; zastosowanie teoż; najważniejsze własności koła, czworoboku i wieloboku. Ćwiczenia i zadania jak w kl. I.

Historya naturalna. 2 godz. tyg. Przez pierwsze 6 miesięcy: Owady, wiję, pajęczaki, skorupiaki, robaki, mięczaki, szkarłupnie, jamochłony i pierwoszczaki. Od 1 marca: Świat roślinny.

KLASA III.

Religia. 2 godz. tyg. Półroczce I. Liturgika, półr. II. Objawienie Starego Zakonu.

Język łaciński. 6 godz. tyg. Z gramatyki (3 godz. tyg.): Powtórzenie materiału z klasy II; składnia zgody i rządu, przyimki z odpowiednimi przykładami. Czytanie i tłómaczenie (3 godz. tyg.) z Korneliusza Neposa żywotów wybranych. Co 14 dni zadanie szkolne, domowe co 3 tyg.

Język grecki. 5 godz. tyg. Odmiana prawidłowa imion i czasowników aż do słów na μ z odpowiedniami ćwiczeniami ustnymi i piśmiennymi. Od połowy I. półr. i w II. półr. co 14 dni zadanie domowe i szkolne naprzemian.

Język polski. 3 godz. tyg. Systematyczna nauka deklinacji z ważniejszymi wyjątkami; systematyczna nauka składni rządu, powtórzenie części mowy i zasad ortografii i interpunkcji. Czytanie wypisów, deklamacya. Co 14 dni zadanie domowe lub szkolne naprzemian.

Język niemiecki. 4 godz. tyg. Swobodniejsza reprodukcyja ustępów z wypisów Petelenza-Germana na kl. III. Uwzględnianie synonimów. Uczenie się na pamięć. Z gramatyki nauka o formach i składni rządu. Co 14 dni zadanie domowe i szkolne naprzemian.

Historya i geografia. 3 godz. tyg. (1 godz. hist., 1 godz. geogr. naprzemian). Z historyi: Dzieje średniowieczne sposobem biograficznym z szczególniejszem uwzględnieniem historyi austriackiej. Z geografii: Powtórzenie i uzupełnienie geografii matematycznej. Szczegółowa geografia fizyczna i polityczna Europy środkowej, północnej i wschodniej (z wyjątkiem monarchii austr.-węg.), Ameryki i Australii. Ćwiczenia w rysowaniu map. Z dziejów kraju rodzinnego (1 godz. tyg.): Rys geografii Polski. Dzieje Polski od najdawniejszych czasów do śmierci Kazimierza Jagiellończyka.

Matematyka. 3 godz. tyg. Z arytmetyki: Cztery główne działania na liczbach ogólnych, całkowitych i ułamkowych. W związku z nauką geometrii: Podnoszenie do potęgi drugiej i wyciąganie $\sqrt{2}$ -go pierwiastka. Liczby niezupełne. Z geometrii: Porównanie, przemiana i podział figur. Pomiar powierzchni. Twierdzenie Pitagorasa. Najważniejsze rzeczy z podobieństwa utworów geometrycznych. Ćwiczenia i zadania jak w kl. I.

Historya naturalna. 2 godz. tyg. I. półr.: Fizyka: Pojęcia wstępne, ciepło i chemia. II. półr.: Mineralogia.

KLASA IV.

Religia. 2 godz. tyg. Historya Objawienia Nowego Zakonu.

Język łaciński. 6 godz. tyg. Z gramatyki (naprzemian 2 i 3 godz. tyg.): Nauka o trybach i czasach, zdaniach; imperativus, infinitivus, nom. i accus. c. infinit., oratio obliqua, participia, supinum, gerundium, spójniki — w połączeniu z odpowiedniami ćwiczeniami ustnymi i piśmiennymi. Prozodya i metryka z czytaniem Owidyusza. Czytanie i tłómaczenie; a) Caes. Comm. De Bello Gall.; I, VII, 1—30, wyjątki z ks. II, III, IV, V, VI i VII; Ovid. Metam. Chaos, Cztery wieki,

Potop, Porwanie Proserpiny; Trist. Własny żywot. Zadania jak w kl. III.

Język grecki. 4 godz. tyg. Słowa na μ , niewzorowe. Składnia. Tłómaczenie z greckiego na polski język i odwrotnie. Zadania: 1 domowe i 1 szkolne na miesiąc podług ćwiczeń Winkowskiego i Taborskiego.

Język polski. 3 godziny tyg. Systematyczna nauka konjugacyi i składni w obrębie czasownika; systematyczna nauka o zdaniach złożonych i okresach. Nauka o wierszowaniu. Powtórzenie całej gramatyki w ogólnym zarysie. Czytanie wypisów. Deklamacya. Co 2 tyg. zadanie, naprzemian domowe i szkolne.

Język niemiecki. 4 godz. w tyg. Jak w kl. III. z wypisów Petelenza-Germana na kl. IV. Z gramatyki nauka o zdaniu i uzupełnienie składni rządu. Zadania jak w kl. III.

Historya i geografia. 4 godz. tyg. 2 godz.: Historya nowożytna z szczególniejszem uwzględnieniem dziejów Austryi; 2 godz.: Szczegółowa geografia monarchii austro-węg. pod względem fizycznym i politycznym. Ćwiczenia w rysowaniu map. Z dziejów kraju rodzinnego (1 godz. w tyg.): Dzieje Polski od r. 1492 do ostatnich czasów.

Matematyka. 3 godz. tyg. Z arytmetyki: Równania 1-go stopnia o jednej i kilku niewiadomych i takie równania 1-go, 2-go i 3-go stopnia niezupełne, które zachodzą w nauce geometryi w tejże klasie. Podnoszenie do sześćcianu i wyciąganie 3-go pierwiastka; reguła trzech złożona, reguła łańcuchowa, reguła podziału, rachunek procentu składanego. Z geometryi: Wzajemne położenie linii prostych i płaszczyzn, kąty bryłowe, główne rodzaje brył. Najprostsze przypadki obliczania powierzchni i objętości brył. Graniastosłup, ostrosłup, walec, stożek, kula. Ćwiczenia i zadania jak w kl. I.

Fizyka. 3 godz. tyg. Magnetyzm, elektryczność, mechanika, akustyka, optyka, najważniejsze wiadomości z kosmografii.

KLASA V.

Religia. 2 godz. tyg. Dogmatyka ogólna.

Język łaciński. 6 godz. tyg. Lektura (5 g. tyg.): a) Livius: L

Ovid. Met. Gigantomachia, Lycaon, Diluvium, Deucalion i Pyrrha, Cadmus, Niobe, Pentheus, Daedalus, Philemon i Baucis, Midas, Fasti, Carmentalia, de Hercule et Caco, Terminalia, Matronalia. Trist. De vita sua. Ultima nox; El. De poetarum immortalitate, In mortem Tibulli poetae. b) Liv. I (z opuszczeniami), XXII (wyjątki); Ovid. Met. Diluvium, Deucalion et Pyrrha, Niobe, Filemon i Baucis. Trist. De vita sua, Ultima nox; Fast. Carmentalia, Quinquatrus maiores; 1 godz. ćwiczeń gram-stylistycznych na podstawie lektury szkolnej. Co miesiąc zadanie szkolne.

Język grecki. 5 g. tyg. Lektura (4 g. tyg.): a) Xen. wedł. Chrest. Fiderera: Anab., (wyjątki); Cyr. (wyjątki z ks. VI i VII). Hom. Il. I, III; b) Xen. Anab. ustęp 1, 2, 5, 7, 9—11, 13, 14, 16, 17; Cyrop. ustęp 1, 2; Hom. Il. I. i część księgi III. Co tydzień 1 godzina gramatyka. Zadań szkolnych 4 w półroczu.

Język polski. 3 godz. tyg. Czytanie i rozbiór celniejszych utworów z rozmaitych rodzajów poezji i prozy według podręcznika Próchnickiego. W całości czytano Pana Tadeusza. Zadań 7 w półroczu.

Język niemiecki. 4 g. tyg. Czytanie z wypisów Petelenza i Wenera z odpowiednim objaśnieniem gramatycznym, stylistycznym i estetycznym. Ćwiczenia w opowiadaniu i uczeniu się na pamięć celniejszych ustępów. Lektura prywatna: Odpowiednie ustępy z wypisów, a) Reinecke Fuchs. W półroczu 7 zadań: 4 domowe i 3 szkolne.

Historia i geografia. 3 g. tyg. Dzieje starożytne, osobliwie Greków i Rzymian, do podboju Italii, przy ciąglem uwzględnianiu geografii.

Matematyka. 4 godz. tyg. Arytmetyka (2 g. tyg.): Cztery główne działania liczbami algebraicznymi. Ułamki. Własności liczb. Proporcje i ich zastosowanie. Równania 1-go stopnia o jednej i kilku niewiadomych. Geometria (2 g. tyg.): Planimetria. Ćwiczenia i zadania jak w kl. I.

Historia naturalna. 2 godz. tyg. I półr.: Mineralogia; II półr.: Botanika.

KLASA VI.

Religia. 2 godz. tyg. Dogmatyka szczegółowa.

Język łaciński. 6 godz. tyg. Lektura (5 g. w tyg.): a) Sall.: Bell. Jug.; Cic. In Cat. I.; Verg. Ecl. I. IX; Georg. Laudes Italiae, Laudes vitae rusticae, Aen. I.; b) Sall.: De Coniur. Catil.; Cic. Or. in Cat. I.; Verg.: Ecl. I, IX.; Georg. (jak w a) Aen. I. 1 g. tyg. ćwiczeń gramat.-stylistycznych. Zadania jak w kl. V.

Język grecki. 5 g. tyg. Lektura: a) Hom. II., VI, VII, IX, XI, XVIII, XXIV. Xen. Comm. ustępy. Herod. VII. b) Hom. I. III, VI, VIII, XVI, XVIII, XXII, XXIV. Herod. VIII. Zadania i gramatyka jak w kl. V.

Język polski. 3 g. tyg. Czytanie cenniejszych utworów z autorów polskich XVI, XVII i XVIII wieku, z uwagami historyczno-literackimi, gramatycznymi i estetycznymi na podstawie wypisów Tarnowskiego-Wójcika, tom I. Lektura po dług instrukcyi. Zadania jak w kl. V.

Język niemiecki. 4 g. tyg. Rzecz o rodzajach poezyi i prozy przygodnie na podstawie Wypisów Petelenza i Wenera. Zadania jak w kl. V. Czytano w wydaniu Graesera: a) Deutsche Heldensage, Nibelungenlied, Emilia Galotti, Götz v. Berlichingen, Uhlands Balladen. Minna von Barnhelm. Prinz von Homburg, Grillparzers Ahnfrau; b) Prinz v. Homburg, Nibelungenlied. Minna von Barnhelm, Götz von Berlichingen, Jungfrau von Orleans.

Historia i geografia. 4 g. tyg. Historia rzymska od podboju Italii i dzieje średniowieczne. Z dziejów kraju rodzinnego (1 g. tyg. w II półr.): Geografia Polski, dzieje Polski do Łokietka.

Matematyka. 3 g. tyg. Z arytmetyki: Potęgi, pierwiastki i logarytmy; równania 2-go stopnia. Z geometryi: w I półr. stereometrya; w II półr. trygonometrya. Ćwiczenia i zadania jak w kl. V.

Historia naturalna. 2 g. tyg. Zoologia w połączeniu z zasadami anatomii i fizyologii ludzkiej.

KLASA VII.

Religia. 2 g. tyg. Etyka chrześcijańsko-katolicka.

Język łaciński. 5 g. tyg. Lektura (4 g. tyg.): a) Cicero: Pro Rege

Deiotaro, De imp. Cn. Pomp. Tusc. Disp. I; Verg. Aen. II, VI, b) Cic. De Imp. Cn. Pomp.; in Cat. III; Tuscul. I.; Verg. Aen. II, VI, VII, VIII w wyjątkach 1 godz. ćwiczeń gram.-stylistycznych. Zadania jak w kl. V.

Język grecki. 4 godz. tyg. Lektura (3 g. tyg.): a) Demosth. Ol. I, Fil. I i III; Hom. Od. I, (1—189), V, VI, IX, XVI i XIX; b) Demosth. Ol. i Filipika I i III; Hom. Od. I, V, VI, VIII, IX. Zadania i gramatyka jak w kl. V.

Język polski. 3 g. tyg. Czytanie i rozbiór celniejszych utworów z początku XIX. wieku do Słowackiego włącznie. Lektura według instrukcyi. Zadanie co miesiąc, trzy domowe, dwa szkolne.

Język niemiecki. 4 g. tyg. Lektura; a) Wallenstein, Wilhelm Tell; b) Wilhelm Tell, Dichtung und Wahrheit, Macbeth. W półroczu 5 zadań, 3 szkolne, 2 domowe.

Historja i geografia. 3 g. tyg. Historja nowożytna. Z dziejów kraju rodzinnego (1 g. tyg.): Dzieje Jagiellonów do Zygmunta III.

Matematyka. 3 g. tyg. Z arytmetyki: Równania kwadratowe i wykładnicze o jednej i kilku niewiadomych, równania nieoznaczone; szeregi; rachunek procentu składanego; nauka kombinacyi; dwumian Newtona. Z geometryi: Trygonometria wraz z zastosowaniem; geometria analityczna w płaszczyźnie. Ćwiczenia i zadania jak w kl. V.

Fizyka. 3 g. tyg. Mechanika. Ciepło. Chemia.

Logika. 2 g. tyg.

KLASA VIII.

Religia. 2 g. tyg. Historja kościelna.

Język łaciński. 5 g. tyg. a) Hor. Carm. I. 1, 3, 4, 6, 8, 9, 10, 14, 29, 31, 37; II. 1, 6, 7, 16, 17, 18; III. 3, 4, 5, 18, 23, 30, IV. 2, 3, 4, 9. Epod. 4. Sat. I. 4. Epist. I. 10. Tac. Ann. I. 1—15, 49—72; II. 43—46, 62, 63, 88. IV. 72—74; XV. 38—45. b) Hor. Carm. I. 1, 3, 7, 9, 10, 14, 22, 26, 34, 35; II. 3, 7, 10, 13, 16, 18; III. 2, 4, 8, 9, 13, 23, 28, 29, 30; IV. 3, 5, 7, 12; Epod. 7. Sat. I. 9. Epist. I. 10. Tac. Ann. I. 1—15; III. 40—47; IV. 72—74; XV. 38—45. Germ. 1—29. Co tydzień ćwiczenia gramat.-stylistyczne. Zadania jak w kl. V.

- Język grecki.* 5 g. tyg. a+b) Platona Apologia Sokratesa, Kryton; Sofoklesa Antygona; Hom. Od. a) VIII, b) VI. Zadania i gramatyka jak w kl. V.
- Język polski.* 3 godz. tyg. Czytanie celniejszych utworów z ostatniego okresu lit. polsk. w połączeniu z estetycznymi i historyczno-literackimi uwagami. Lektura według instrukcyi. Zadanie co miesiąc, 3 domowe, 2 szkolne.
- Język niemiecki.* 4 g. tyg. a) Iphigenie auf Tauris, Wilhelm Tell, Sappho. b) Wallenstein, Maria Stuart, Egmont, Iphigenie auf Tauris, Hamlet. Zadania w I półr. 2 szkolne, 3 domowe; w II półr. 1 domowe, 2 szkolne.
- Historia i geografia.* 3 g. tyg. I półr.: Szczegółowa historia austriacko-węg. monarchii. II półr.: 2 godz. tyg. Szczegółowy opis monarchii austro-węg.; 1 g. tyg. powtarzanie historii starożytnej. Z dziejów kraju rodzinnego (1 g. tyg. w I półr.): Od Zygmunta III do ostatnich czasów.
- Matematyka.* 2 g. tyg. Powtórzenie nauki matematycznej; ćwiczenia w rozwiązywaniu zagadnień algebraicznych i geometrycznych. Zadania jak w kl. V.
- Fizyka.* 3 g. tyg. Magnetyzm; elektryczność; nauka o ruchu falowym, akustyka; optyka; kosmografia.
- Psychologia.* 2 g. tyg. Psychologia empiryczna.
-

NAUKA GIMNASTYKI OBOWIĄZKOWEJ

odbywała się po 2 godziny w tygodniu według przepisanych planów w r. 1904/5 w klasach wszystkich.

TEMATA POLSKIE.

KLASA V A.

1. (szk.) Spór Achillesa z Agamemnonem. 2. (dom.) Latarnik a Srul z Lubartowa. 3. (szk.) Wizerunek Hrabiego w Panu Tadeuszu. 4. (dom.) Wielbłąd a okręt (Porównanie). 5. (szk.) Przeszłość zamku horeszkowskiego. 6. (dom.) Krajobrazy leśne w Panu Tadeuszu. 7. (szk.) Puszcza a pustynia. (Podobieństwo i różnica). 8. (szk.) Przebieg walki Rzymian z Sabinami (na podst. Liviusa). 9. (dom.) Stolnik a Hrabia, dwa typy magnatów polskich. 10. (szk.) Bohaterstwo Grażyny. 11. (dom.) Przyczyny wojen perskich. 12. (szk.) Dlaczego i w jaki sposób powinniśmy kochać Ojczyznę? (na podst. kazania Skargi: O miłości Ojczyzny). 13. (dom.) Postać marnotrawcy (na podst. satyry Krasickiego: »Marnotrawstwo«). 14. (szk.) Charakterystyka Papkina.

KLASA V B.

1. (szk.) Śmierć Hektora. 2. (dom.) Moja ostatnia wycieczka. 3. (szk.) Historia zamkowa (na podst. II. księgi Pana Tadeusza). 4. (dom.) Powody i skutki kłótni w zamczysku. 5. (szk.) Stosunek Robaka do Sędziego. 6. (dom.) Użytek minerałów w życiu powszednim. 7. (szk.) W jaki sposób Gerwazy nakłania szlachtę do najazdu? 8. (szk.) Litwini a Krzyżacy w Grażynie. 9. (dom.) Jak rozpalił Milcyades bohaterstwo Greków? (na podst. przemowy M. w Maratonie Ujejskiego). 10. (szk.) Zwiastuny wiosny. 11. (szk.) Wyjaśnić myśl zawartą w sonecie Mickiewicza p. t. Ajudah. 12. (dom.) Dziewosłoby rycerza i kmiecia. 13. (szk.) Za-

sluży Peryklesa około upiększenia Aten. 14. (dom.) Zemsta Cześnika na podstawie »Zemsty« Al. Fredry.

KLASA VI A.

1 (szk.) Przebieg sporu o zamek w Panu Tadeuszu. 2. (dom.) Jak się zapatrywał Długosz na swoje własne dzieło? 3. (szk.) Pożytki i szkody czytania. 4. (dom.) »Duma połączona z pokorą stanowi wielkość człowieka« Krasieński. 5. (szk.) Kochanowski jako człowiek (na podst. »Fraszek«). 6. (dom.) Przedmieścia Krakowa (Opis porównawczy). 7. (szk.) Achilles a Hektor. 8. (szk.) Znaczenie sonetu Szarzyńskiego »I nie miłować ciężko i miłować. 9. (dom.) Znaczenie wiersza Kochanowskiego w Trenach: »Człowiek nie kamień, a jako się stawi fortuna, takich myśli nas nabawi. 10. (szk.) Ideał miłości ojczyzny w kazaniach sejmowych Skargi. 12. (szk.) Konfederacja barska na tle powieści Rzewuskiego: »Listopad«. 12. (dom.) Ideał prawego obywatela na tle »Żywotu poczciwego człowieka« i na tle »Pana Podstolego« (porównanie). 13. (dom.) Wpływ Francji na Polskę w XVIII wieku. 14. (szk.) Przygody Pana Paska na wyprawie duńskiej.

KLASA VI B.

1. (dom.) Poselstwo Papkina do Rejenta. 2. (szk.) Wpływ zachodniej cywilizacji na Polskę do w. XV. 3. (dom.) Pobudki pierwszej zbrodni Makbeta. 4. (szk.) Stanowisko Kochanowskiego wobec zraty rycerskiego ducha w narodzie. 5. (dom.) Las w jesieni. 6. (szk.) Znaczenie Skargi w religijnem i politycznym życiu narodu. 7. (szk.) Wyjaśnić znaczenie zdania: Każda godzina jest ważną, a lenistwo ducha grzechem jest. 8. (dom.) Układ kazań sejmowych Skargi i doniosłe znaczenie ich treści. 9. (szk.) Czy mądrość pocieszyła Kochanowskiego w jego nieszczęściu. 10. (szk.) Osnowa sielanki Szymonowicza »Żeńcy«. 11. (dom.) Stanowisko Krasickiego wobec dwojakich prądów: sarmatyzmu i francuszczyzny ścierających się ze sobą w epoce Stanisława Augusta. 12. (szk.) Wychowanie i młodość Mikołaja Doświadczyńskiego. 13. (dom.) Przyczyny rozwoju literatury polskiej w piątym okresie. 14. (dom.) Szlachcic polski w XVII w. na tle pamiętników Jana Chr. Paska.

KLASA VII A.

1. (dom.) Wychowanie Ludwika Strawińskiego. 2. (szk.) Patryotyzm w poezji V okresu. 3. (dom.) Rozwinąć znaczenie zdania Słowackiego: Niech ci żaden dzień nie będzie obojętny, a praca wewnętrzna podnosi codzień ducha. 4. (szk.) Etyczny pierwiastek w Dziadach. 5. (dom.) Filareckie wiersze Mickiewicza. 6. (szk.) Uczucia religijne i patryotyczne w poezji Adama Mickiewicza. 9. (dom.) Tło historyczne w »Panu Tadeuszu« A Mickiewicza. 8. (szk.) Charakterystyka Moskali na tle fragmentów p. n. Ustęp, do trzeciej części Dziadów dołączonych. 9. (dom.) Trojaka do zguby droga: Ciekawość, łakomstwo, trwoga, (Tukaj A. Mickiewicza), Rozprawka. 10. (dom.) Ukraina i kozactwo u Malczewskiego, Zaleskiego i Goszczyńskiego.

KLASA VII B.

1. (dom.) Wychowanie Michała Strawińskiego. 2. (szk.) Znaczenie poezji Woronicza. 3. (dom.) Rozwinąć myśl Słowackiego zawartą w zdaniu: Póki jesteśmy młodzi wszystko jest przed nami. 4. (szk.) Wielkie prawdy w Odzie do młodości. 5. (dom.) Nauka duchów w Dziadach. 6. (dom.) Rozwinąć myśl zawartą w wierszach Mickiewicza: Człowiek nie jest stworzony na łyzy i uśmiechy, ale dla dobra bliźnich swoich ludzi. 7. (szk.) Poeta a przyroda (Na podstawie sonetów krymskich). 8. (dom.) Przeradzanie się uczuć u Mickiewicza i ich krańcowość. 9. (szk.) Co stanowi wielkość Mickiewicza?. 10. (dom.) Pessimizm Malczewskiego.

KLASA VIII A.

1. (dom.) Charakterystyka Gustawa. 2. (szk.) Roza a Lilla Weneda. 3. (szk.) Analogie między postaciami kobiecymi w Balladyńie i w Lilli Wenedzie lub Humor w Balladyńie i w Lilli Wenedzie. 4. (dom.) Pojęcia Mickiewicza o historii (Na podstawie »Wiersza do Lelewela« i »Popasu w Upicie«, lub »Wołasz Boga; on często chodzi pokryjomu i puka do drzwi twoich, aleś rzadko w domu«. Mickiewicz. 5. (dom.) Na czym polega zasadnicza różnica między liryką starożytną (Horacy, Kochanowski) a nowoczesną (Słowacki)? 6 (szk.) Rozdwojenie w duszy Irydyona. 7. (dom.) O ile do największych naszych poetów da

się odnieść hasło Mickiewicza: Czucie i wiara silniej mówią do mnie, niż mędrca szkiełko i oko? 8. (szk.) Zasługi Kraszewskiego.

KLASA VIII B.

1. (dom.) Rozwój akcyi w Ślubach panieńskich. 2. (szk.) Rola Derwida w Lilli Wenedzie. 3. (szk.) Analogie między postaciami kobiecemi w Balladynie i w Lilli Wenedzie, lub Humor w Balladynie i w Lilli Wenedzie. 4. (dom.) Pojęcia Mickiewicza o historii (Na podstawie »Wiersza do Lelewela« i »Popasu w Upicie«, lub »Wołasz Boga; on często chodzi pokryjomu i puka do drzwi Twoich, aleś rzadko w domu«. Mickiewicz. 5. (dom.) Motłoch w »Nieboskiej« a »Irydyonie«. 6. (szk.) Idea odrodzenia społeczeństwa u Krasińskiego. 7. (dom.) Rozwinąć myśl zawartą w wierszu Mickiewicza: Niech każdy jak ów Greczyn głosi dzielność swoją; Mocniejszy jestem, cięższą podajcie mi zbroję. 8. (szk.) Główne cechy literatury emigracyjnej.

TEMATA NIEMIECKIE.

KLASA V A.

1. (szk.) Wohltun bringt Zinsen (Nach den gelesenen Märchen). 2. (dom.) Was verdankt die Welt der Kultur der Assyrier und der Babylonier. 3. (szk.) Streit bringt Leid. (Nach der Fabel: »Der Prozeß« von Gellert). 4. (dom.) Die Bedeutung der Steinkohle. 5. (szk.) Die Prometheussage. 6. (dom.) Wie kann man an seiner Bildung arbeiten (In Anlehnung an das Lesestück: »Benjamin Franklin«). 7. (szk.) Die athenische und die spartanische Erziehung. 8. (szk.) Ein Grieche schildert die olympischen Spiele aus eigener Anschauung. 9. (dom.) Die antike und die moderne Erziehung (Nach gegebener Disposition). 10. (szk.) Wie bewährt Möros seine Freundschaft (Schiller »Bürgschaft«). 11. (d.)

Die Bedeutung Alexanders des Großen (Nach der deutschen Lektüre und dem geschichtlichen Unterricht).

KLASA V B.

1. Mein elterliches Haus. Eine Schilderung. 2. (szk.) Des Kaisers neue Kleider. Nacherzählen. 3. (szk.) Atreus und Thyest. (Nach der Schullektüre). 4. (dom.) Der Nutzen der wahren Freundschaft. (Nachgewiesen aus Schillers Ballade: »Die Bürgschaft«). 5. (dom.) Der Glockenguß zu Breslau von Müller. Inhaltsangabe. 6. (szk.) Die Kinder in Japan. (Nach dem gelesenen Lesestücke: »Dor Eintritt Japans in den abendländischen Kulturkreis«). 7. (dom.) Der Graf von Habsburg. 8. (szk.) Der Schnee als Verkehrsstraße. (Nach der Schullektüre). 9. (dom.) Unterscheide: Weg, Straße, Bahn, Pfad, Steig. 10. (szk.) Der Grundriß des griechischen Theaters. (Auf Grund der Schullektüre). 11. (dom.) Das Auferstehungsfest. Eine Schilderung. 12. (dom.) Hochzeitlied von Goethe. Inhalt. 13. (szk.) Ein römischer Triumphzug. 14. (dom.) »Ballade« von Goethe. Inhalt.

KLASA VI A.

1. (dom.) Ein Gemälde des Herbstes. 2. (szk.) Telemachos im Palaste des Menelaos. 3. (szk.) Der Wunschring. Nacherzählen. 4. (dom.) Marinellis Plan und dessen Ausführung. (Lessings: Emilia Galotti II). 5. (dom.) Der Graf von Habsburg. Inhaltsangabe. 6. (dom.) Pegasus im Joche. Inhalt und Idee. 7. (szk.) Kudruns Befreiung. 8. (dom.) Not entwickelt Kraft. (Nach gegebener Disposition). 9. (szk.) Das Glück von Edenhall. Inhalt. 10. (dom.) Götzens Charakteristik (Götz von Berlichingen). 11. (dom.) Ein Maiausflug. 12. (dom.) Die Komposition des I Buches der »Aeneis« Vergils. 13. (szk.) Roland Schildträger von Uhland. 14. (dom.) Goethes »Götz von Berlichingen«, ein Zeitbild.

KLASA VI B.

1. (dom.) Wer nicht vorwärts geht, der kommt zurücke. 2. (szk.) Das Land der Germanen nach der Beschreibung des Pytheas von Marseille. 3. (dom.) Die Schilderung der Charybde in Schillers Ballade: »Der Taucher«. 4. (szk.) Der Schiffbruch. Nacherzählen. 5. (dom.) Charakteristik einer Persönlichkeit in

Lessings: »Minna von Barnhelm«. 6. (szk.) Der grimme Hagen. Charakteristik. (Nibelungenlied). 7. (dom.) Die Teilung der Erde. Inhalt und Idee. 8. (dom.) Laßt uns besser werden, gleich wird's besser sein. (Nach gegebener Disposition). 9. (szk.) Pegasus im Joche. Inhalt. 10. (dom.) Umland und seine Lieder. 11. (dom.) Die Charakteristik des Aeneas. (Auf Grund des I. Buches der Aeneis). 12. (szk.) Der tolle Invalide auf dem Fort Ratoneau. (Gedrängte Inhaltsangabe). 13. (dom.) Der Prolog in dem Drama »Jungfrau von Orleans« und dessen Bedeutung. 14. (szk.) Der alte Turmhahn von Mörike. Inhalt.

KLASA VII A.

1. Der Sieg über sich — der schwerste Sieg. (Nach Schillers: »Kampf mit dem Drachen«). 2. (dom.) Wie schildert Schiller das Leben in Wallensteins Lager? 3. (szk.) Die Denkmäler auf öffentlichen Plätzen in Krakau. 4. (dom.) Die Folgen der Entdeckung der Buchdruckerkunst. 5. (szk.) Bis zu welchem Punkt wird die Handlung des Dramas in den Piccolominis geführt? 6. (dom.) Der Zustand Deutschlands nach dem dreißigjährigen Krieg. 7. (szk.) Das Gastmahl zu Pilsen und dessen Folgen. 8. (dom.) Die Wunderwerke des Altertums und der Neuzeit. 9. (szk.) Die Beratungen auf der Rütliwiese. (Schillers »Wilhelm Tell«). 10. (dom.) Der Fluß, ein Bild des menschlichen Lebens. (Nach Goethes Gedichten).

KLASA VII B.

1. (dom.) Die Zunge, das wohlthätigste und verderblichste Glied des Menschen. 2. (szk.) Hildebrandslied. 3. (dom.) Gang der Verhandlungen in der Rütli-Szene (Wilhelm Tell II). 4. (szk.) Der wilde Jäger von Bürger (Inhaltsangabe). 5. (szk.) Goethes Vaterhaus (Aus »Dichtung und Wahrheit« I). 6. (dom.) Einfluß des Klimas auf die physische und geistige Entwicklung des Menschen. 7. (szk.) Held Macbeth und Lady Macbeth. (Charakteristik des Ehepaars). 8. Goethe in Leipzig. (Auf Grund von »Dichtung und Wahrheit«). 9. (dom.) Die Überschwemmung. (Eine Schilderung). 10. (szk.) Eine Übersetzung aus dem Polnischen.

KLASA VIII A.

1. (szk.) Die Entwicklung der menschlicher Kultur nach Schillers Gedicht: Spaziergang. 2. (dom.) Wie schildert Schiller den Druck der Landvögte in »Wilhelm Tell«. 3. (szk.) Die Erkennungsszene in Goethes »Iphigenie auf Tauris. 4. (dom.) Was ist Wissenschaft? 5. Wallensteins Schuld (Schillers »Wallenstein«). 6. (dom.) Die siegende Macht der Wahrheit, nachgewiesen an Goethes Iphigenie auf Tauris. 7. (szk. dwugodzinne) Warum fühlen wir uns zum Menschen Schiller ebenso hingezogen wie zum Dichter? 8. (szk. dwugodzinne) Im Kampf erstarken die Völker.

KLASA VIII B.

1. (szk. Warum ist Wissen besser als Reichtum? 2. (dom.) Warum siegten die Griechen über die Perser, wurden aber von den Römern unterjocht? 3. (szk.) Charakteristik Egmonts. 4. (dom.) Die Bedeutung der Elektrizität. 5. (dom.) Die weltgeschichtliche Bedeutung Roms. 6. (szk.) Hamlets Wahnsinn. 7. (dom.) Im Kampf erstarken die Völker. 8. (szk.) Die Wahl des zukünftigen Berufes.

ZADANIA MATURYCZNE.

1. Zadanie łac.-pol. Tac. Ann. VI, 8.
2. Pol.-łac. Z Krasickiego »Katon Utyceński«.
3. Grecko-polskie: Plato-Phaedrus 59.
4. Polskie: Poprzeć przykładami z dziejów zdanie Skargi: »Co rozumem i pilnością i cnotą stanęło, to się nierozumem i niedbałością i złością ludzką obala«.
5. Niemieckie: Über den Beinamen »der Große« im allgemeinen und den des polnischen Königs Kasimir im besonderen.
6. Matematyczne: 1) Pożyczkę 2,000.000 koron ma się spła-

cić ratami w 40 latach, płatnemi na końcu każdego roku. Jakie będą te raty, jeżeli się liczy procent składany po 4%?

2) Obliczyć objętość wycinka kuli, jeżeli kąt środkowy przecięcia osiowego $\alpha=56^{\circ} 48' 24''$, a wysokość stożka przynależnego: $w=12$ cm.

3) Z ogniska elipsy $144x^2+400y^2=57600$, które leży po stronie dodatniej osi odcinków, zatoczyć koło promieniem równym połowie mimośrod i obliczyć spólrzędne punktów przecięcia się koła z elipsą.

WYKAZ KSIĄŻEK, KTÓRE W ROKU SZKOLNYM 1906/7 UŻYWANE BĘDĄ.

Klasa	Religia*	Język łaciński	Język grecki
I	Wielki Katechizm religii katolickiej (dla szkół średnich dyecezyi krakowskiej). Kraków 1903. Opr. 60 h.	Samolewicz: Zwięzła gramatyka języka łacińskiego. Lwów 1903. Wydanie 2—5. Opr. 1 K. Steiner i Scheindler: Ćwicz. łacińskie dla I kl. Wyd. 4. Lwów 1905. Opr. 1 K. 50 h.	—
II	Ks. Dąbrowski: Historia biblijna zakonu staroego. Wydanie 1—4. Stanisławów 1899. Opr. 1 K. 40 h.	Gramatyka jak w kl. I. Steiner i Scheindler: Ćwicz. łacińskie dla II kl. Lwów 1905. Opr. 2 K.	
III	Ks. Dąbrowski: Historia biblijna zakonu nowego. Wydanie 1—3. Stanisławów 1902. Brosz. 1 K. 60 h.	Samolewicz - Sołtysik: Gram. jęz. łac. Część II. Wyd. 5—7. Lwów 1901. Opr. 2 K. 40 h. Próchnicki: Ćwicz. dla III kl. Wyd. 2—4. Lwów 1903. Opr. 1 K. 60 h. Cornelius N.: w. Klaka.	Ćwikliński: Gram. jęz. greckiego. Lwów 1902. Opr. 3 K. 40 h. Taborski - Winkowski: Ćwicz. greckie. Lwów. 1905. wyd. 2. Opr. 2 K. 50 h.
IV	Ks. Jougan: Liturgia katolicka. Wydanie 1 i 2. Lwów 1899. Opr. 1 K. 40 h.	Gram. jak w kl. III. Próchnicki: Ćwicz. dla kl. IV. Wyd. 1—3. Lwów 1905. Opr. 2 K. Caesar: Comm. de bello gall. W. Skupniewiczza. Ovidius: Wydanie Skupniewiczza.	jak w kl. III.
V	Ks. Jeż: Nauka wiary. Kraków 1899. Opr. 2 K.	Gram. jak w kl. III. Livius: Wydanie Zingerle-Majchrowicza. Ovid.: Wydanie Skupniewiczza.	Gram. jak w kl. III. Fiderer: Chrest. z pism. Xenofonta: Wydan. 1—3. Lwów 1903. Opr. 2 K. 40 h. Hom. Iliada. Część I. Wydanie: Scheindler-Sołtysik.
VI	Ks. Jougan: Dogmatyka szczegółowa. Lwów 1901. Opr. 2 K.	Gram. jak w kl. III. Sallust. a) Bellum Jugur. Wyd. Linker.-Sołtysik. Vergilius: W. Eichler-Rzepiński. Cicero: Or. in Cat. Wyd. Linker-Sołtysik.	Gram. jak w kl. III. Fiderer jak w kl. V. Hom. Iliada. Część I i II. Wyd.: Scheindler-Sołtysik. Herodot, wydanie Terlikowskiego.
VII	Ks. Szczeklik: Etyka katolicka. Wyd. 3. Tarnów 1903. Opr. 1 K. 80 h.	Gram. jak w kl. III. Cicero: wyd. Sołtysika. Vergilius: Wyd. Eichler-Rzepiński.	Gram. jak w kl. III. Hom. Odyssea, wydanie Sołtysika. Demostenes: Wydanie Wotke-Schmidt.
VIII	Ks. Jougan: Historia Kościoła katolickiego. Wyd. 1 i 2. Lwów 1900. Opr. 2 K.	Gram. jak w kl. III. Horatius: Dolnicki. Tacitus. Staromiejski	Gram. jak w kl. III. Platona Apologia, Krypton, wyd. Lewicki. Hom. Odyssea, wyd. Jeziernicki. Sofokles, Antygona. Wyd. Majchrowicza.

* Plan w kl. I—IV zmieniony od 1096/7, zob. ważniejsze rozpr.

Klasa	Język polski	Język niemiecki	Geografia i historia powszechna
I	Konarski: Zwięzła gramatyka jęz. polsk. Lwów 1902. Opr. 50 h. Próchnicki i Wójcik: Wypisy polskie dla I. kl. Wyd. 3 i 4. Lwów 1905. Opr. 1 K. 50 h.	Germani Petelenz: Ćwiczenia niemieckie dla klasy I. Wydanie 6. Lwów 1906. Opr. 1 K. 80 h.	Romer: Geografia. Lwów. 1904. 1 K. 40 h.
II	Konarski: Zwięzła gramatyka jęz. polsk. Lwów 1892. Opr. 50 h. Próchnicki i Wójcik: Wypisy polskie dla II kl. Wyd. 1—3. Lwów 1905. Opr. 1 K. 80 h.	Germani Petelenz: Ćwiczenia niemieckie dla klasy II. Wydanie 4. Lwów 1904. Opr. 2 K. 20 h.	Baranowski i Dziedzicki: Geografia powszechna. Wydanie 6—9. Lwów 1902. Opr. 2 K. 80 h. Semkowicz: Opowiadania z dziejów powszechnych. Cz. I. Wyd. 1 i 2. Lwów 1901. Opr. 2 K.
III	Małecki: Gram. Wyd. 9—10. Lwów 1906. Opr. 2 K. 40 h. Czubek-Zawiliński: Wypisy polskie dla III kl. Lwów 1904. Wyd. 2. Opr. 2 K.	Germani Petelenz: Ćwiczenia niem. dla kl. III. Wyd. 3. Lwów 1902. Opr. 2 K. 40 h. Jahner: Deutsche Grammatik. Wydan. 2. Lwów 1903. Opr. 2 K. 20 h.	Baranowski jak w kl. II. Semkowicz: Opowiadania z dziejów powszechnych. Cz. II. 1—2. Lwów 1905. Opr. 2 K. Rawer: Dzieje ojczyste. Wyd. 1—3. Lwów 1904. Opr. 2 K.
IV	Gramatyka jak w kl. II. Czubek-Zawiliński: Wypisy polskie dla IV kl. Wyd. 1 i 2. 1906. Opr. 2 K. 40 h.	Germani Petelenz: Ćwiczenia niem. dla kl. IV. Wyd. 3. Lwów 1904. Opr. 2 K. 60 h. Gramatyka jak w klasie III.	Semkowicz: Opow. z dz. powsz. Cz. III. Wyd. 2. Lwów 1899. Opr. 2 K. Benoni-Majerski: Geografia austr.-węg. monarchii. Wyd. 2—4. Lwów 1903. Opr. 1 K. 20 h. Rawer jak w kl. III.
V	Próchnicki: Wzory poezyi i prozy. Wyd. 1 i 2. Lwów 1900. Opr. 3 K.	Ippoldt-Stylo: Deutsches Lesebuch für die V Klasse. Lwów 1905. Opr. 4 K.	Zakrzewski: Historia powszechna. Cz. I. Wydanie 1—4. Kraków 1902. Opr. 2 K. 40 h.
VI	Wypisy polskie Tarnowskiego i Wójcika: Część I. Wyd. 3. Lwów 1903. Opr. 3 K. 60 h.	Ippoldt - Stylo: Deutsches Lesebuch für die VI Kl. Nibelungenlied, Reinke Fuchs, Emilia Gallotti, wyd. Graesera.	Zakrzewski jak w kl. V. Zakrzewski: Historia powszechna. Cz. II. Wydanie 1—4. Kraków 1906. Opr. 2 K. 40 h. Zakrzewski: Hist. pow. Cz. III. Wyd. 1 i 2. Kraków 1903. Opr. 2 K. 80 h. Lewicki: Zarys dziejów Polski i krajów ruskich. Wyd. 1—3. Kraków 1901. Opr. 2 K.
VII	Wypisy jak w klasie VI. Wypisy polskie Tarnowskiego i Próchnickiego. Część II. Wydanie 1—3. Lwów 1906. Opr. 3 K. 60 h.	Petelenz und Werner: Deutsches Lesebuch für die VII Kl. Lwów 1893. Opr. 3 K. 30 h. Wilhelm Tell, Hermann u. Dorothea, Jungfrau v. Orleans, wyd. Graesera.	Zakrzewski: Hist. pow. Cz. III. Wydanie 1 i 2. Kraków 1903. Opr. 2 K. 80 h. Lewicki jak w kl. VI.
VIII	Wypisy, część II, jak w klasie VII.	Petelenz und Werner: Deutsches Lesebuch f. d. VIII Klasse. Lwów 1894. Opr. 4 K. 40 h. Iphigenie auf Tauris, König Ottokars Glück u. Ende, Minna v. Barnh., Journalisten, w. Graesera.	Głabiński-Finkel: Historia i statystyka austriacko-węgierskiej monarchii. Lwów 1904. Opr. 2 K. Lewicki jak w kl. VI.

Klasa	Matematyka	Fizyka	Historia naturalna	Propedeutyka filozofii
I	Ignacy Kranz. Arytmetyka i Algebra. Cz. I. na kl. I i II. Kraków 1904. 1 K. 80 h. Mocnik - Maryniak, Geometria poglądowa.. Cz. I. Wyd. 6—8. Lwów 1904. Opr. 1 K. 50 h.	—	Nussbaum - Wiśniowski: Podręcznik zoologii dla niż. kl. szk. śred. Lwów, 1904. 3 K. Rostafiński: Botanika na kl. niż. W. 1—5. Kraków 1904. Opr. 2:30 K.	—
II	Ignacy Kranz jak w kl. I. Jamrógiwicz, Geometria poglądowa. Wyd. 2 i 3. Lwów 1901. Opr. 2 K.	—	jak w kl. I.	—
III	Ign. Kranz: Arytmetyka i algebra. Cz. II. Krak. 1904. 1 K. 80 h. Jamrógiwicz jak w kl. II.	Solecki: Nauka fizyki. Wyd. 1—4. Lwów, 1904. 2 K. 20 h.	Wiśniowski: Wiadomości z mineralogii dla kl. niższych. Lwów 1903. Opr. 1 K. 60 h.	—
IV	Ignacy Kranz jak w kl. III. Jamrógiwicz jak w kl. II.	Jak w kl. III.	—	—
V	Kostecki: Algebra dla wyższych klas. Lwów 1902. 4 K. 50 h. Moćnik - Maryniak: Geom. dla wyższych klas. Wydanie 5. Lwów 1902. Opr. 4 K.	—	Wiśniowski: Mineralogia i geologia. Lwów 1902. 2 K. 50 h. Rostafiński: Botanika dla kl. w. Wyd. 2. Kraków 1901. 3 K.	—
VI	Kostecki jak w kl. V. Moćnik - Maryniak jak w kl. V. Kranz: Zbiór zadań mat. dla klas wyż. Kraków 1905. W. 1 i 2. 3 K. 50 h. Kranz: Logarytmy. Krak. 1902. 1 K. 20 h.	—	Petelenz: Zoologia dla klas wyższych szkół średn. Wyd. 1 i 2. Lwów 1900. Opr. 3 K.	—
VII	Kostecki: Algebra dla wyższych klas. Lwów 1902. Moćnik - Maryniak jak w kl. V. Kranz: zadania i logarytmy jak w kl. VI.	Tomaszewski: Chemia. Wyd. 2—4. Kraków 1905. Brosz. 70 h. Kawecki i Tomaszewski: Fizyka dla wyższych klas. Wyd. 3. Kraków 1904. Opr. 3 K. 40 h.	—	Nuckowski: Początki logiki ogólnej, 1903. Opr. 2 K.
VIII	Kostecki jak w kl. VII. Kranz: Zadania i logarytmy jak w kl. VII.	Kawecki-Tomaszewski: Fizyka jak w kl. VII.	—	Lindner - Kulczyński: Wykład psychologii. Kraków 1895. Opr. 2 K.

UWAGA: Dwa lub trzy wydania pewnego podręcznika, umieszczone w powyższym wykazie obok siebie, mogą być w szkole obok siebie używane.

POMOC KOLEŻEŃSKA UCZNIÓW.

Zostało gotówki z r. 1904/5	12 K. 66 h.
Uczniowie pryw. w czerwcu 1905 i publicz. przy wpisach	351 « 24 «
Za pośrednictwem JP. Dr. Tad. Wyrobisza, Me- cenasa, N. N.	500 « — «
JP. Gabryel Kreiner, b. uczeń	20 « — «
Ks. Jeź za wypożyczone książki od uczniów . .	180 « — «
Abituryentki z gimn. żeń. z Wolskiej ul.	3 « 30 «
Abituryent W. S.	« 30 «
JP. Kaiserowa 100 K., z tych 60 na orkiestrę, resztę na Pom. kol. tj.	40 « — «
Uczniowie prywatni w styczniu i publ. w ciągu roku	58 « 80 «
Uczniowie z klasy VIIa, VIIa i b, VIb, IIIb i IIa zwrócili wypożyczone	118 « — «
Razem .	1284 K. 30 h.

Z tego wydano:

Na ubranie i inne potrzeby uczniom z kl. VIIa, VIIa i b, Va i b, IV, IIIa i IIa	145 « — «
Pożyczono na opłatę szkolną w I półr. uczniom z kl. VIIIb, VIIb, Va i b, IIa i b	176 « — «
W II półr. uczniom z kl. VIIa i b, VIIb, VIa, IIIa, IIa i b na opłatę i taksy	247 « 70 «
Księgarni Krzyżanowskiego za książki	561 « 40 «
Razem .	1130 K. 10 h.

Pozostaje na rok 1906/7 (1284·30 — 1130·10) = 154·20 K.

Z biblioteki »Pomocy koleżeńskiej« korzystało 325 uczniów. Liczba wypożyczonych książek szkolnych wynosiła 2700. Ogólna suma książek szkolnych znajdujących się w bibliotece »Pomocy koleżeńskiej« wynosi 3000.

Przy pożyczaniu i odbieraniu książek pomagali uczniowie klasy VI Wicher Władysław, Feliks Antoni, Pławecki Roman.

Znaczniejsze datki na rzecz biblioteki »Pomocy koleżeńskiej«: maturzyści z Królestwa Polskiego 14, Miśkowiec i Dąbrowski z VIIIb po 3 książki.

Rachunek orkiestry gimnazjalnej.

I Dochód:

Zostało z zeszłego roku	300 K. 85 h.
Datki: JWP. Götz	50 « — «
« « Żeleński	13 « 56 «
« « Komorowski	10 « — «
« « Kaiserowa	100 « — «
« « Skumiel	2 « 20 «
« « Polaszek	3 « — «
« « Dr. Leon Ader	10 « — «
Grono PP. Profesorów złożyło	7 « — «
Uczniowie klasy Ia	4 « 15 «
« « Ib	12 « 45 «
« « IIa	3 « 90 «
« « IIb	4 « 80 «
« « IIIa	6 « 94 «
« « IIIb	2 « — «
« « IIIc	5 « 60 «
« « IV	4 « 20 «
« « Va	13 « 32 «
« « Vb	48 « 39 «
« « VIa	14 « 30 «
« « VIb	3 « — «
Tomczyk z VIIIb	5 » — «
Uczniowie « VIIIa	10 « — «
Razem	634 K. 66 h.

Rozchód:

Za próby i naukę na instr.	250 K. 90 h.
Nuty	36 « — «
Zakupno i naprawa instrumentów . .	78 « — «
Na pomoc koleżeńską z daru WP. Kai- serowej	40 « — «
Wydatki na wieczorek	30 « — «
Naprawa pulpitów	7 « 80 «
Drobne wydatki	20 « — «
Razem	<u>462 K. 70 h.</u>

Zestawienie:

Dochód	634 K. 66 h.
Rozchód	<u>462 « 70 «</u>
Zostaje	171 K. 96 h.

NABYTEK TEGOROCZNY DO KSIĘGOZBIORÓW I MUZEÓW.

A) Biblioteka nauczycielska:

1) Encyklopedia i czasopisma: dzieł 30 w 32 t. 2) Filozofia i estetyka: dzieł 9 w 9 t. 3) Pedagogia i szkolnictwo: dzieł 12 w 12 t. 4) Filologia starożytna: dzieł 13 w 14 t. 5) Filologia nowoczesna: dzieł 30 w 50 t. 6) Lingwistyka: dzieł 3 w 3 t. 7) Historia i geografia: dzieł 7 w 7 t. 8) Matematyka: dzieł 3 w 4 t. 9) Historia naturalna: dzieł 8 w 8 t. 10) Fizyka: dzieł 6 w 7 t.

Dary: Akad. Um. w Krakowie: 13 dzieł w 13 t.; c. k. Rada Szk. Kraj.: 3 dzieła w 3 t.; Wydział Kraj.: 1 dzieło w 1 t.; ks. Jan Nuckowski T. J.: 1 dzieło w 1 t.; p. Turczyński 1 dzieło w 1 tomie.

B) Gabinet fizyczny:

1) Przyrząd projekcyjny z przyborami. 2) Stereoskop. 3) Obrazy do stereoskopu. 4) Mikrometr. 5) Siatka Rowlanda. 6) Utensilia. Z nadzwyczajnej dotacji wprowadzono prąd do gabinetu fizykalnego z miejskiej elektrowni i sprawiono rozdzielnicę.

C) Gabinet historyi naturalnej:

1) Mózgi czterech kręgowców (w spirytusie). 2) Róg losia. 3) Płyta fiszbinowa wieloryba. 4) Jastrząb (dar B. Mattera, ucz. kl. I B), paw (dar gabinetu zoologicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego), bojownik i mewa (dar p. A. Polaszka z Oświęcimia), wypchane. 5) Gniazda kolibra i tkacza. 6) Łuska szyldkretowa żółwińca. 7) Zmieniacz na trzy soczewki do mikroskopu. 8) Przyrząd do rysowania Abbego. 9) Goniometr kontaktowy. 10) Sześć obrazów zoologicznych Leutemanna. 11) Cztery obrazy anatomiczne Lendenfelda.

D) Do nauki rysunków:

21 modeli: narzędzia, naczynia, owoce, muszle, motyle, pióra.

E) Zbiory archeologiczne:

Zakupiono i oprawiono 12 tablic Cybulskiego w nowym wydaniu, Forum Romanum Levy'ego i Hensell'a model rydwanu homerycznego.

F) Gabinet geograficzny:

1) Bamberg, Azya, 2) Gaebler, Rosya, 3) tegoż środkowa i połud. Europa. 4) Ravasio, Włochy, 5) Rauchberg, Czechy.

CZYTELNIA

dla uczniów wyższego i niższego gimnazjum.

Biblioteka uczniów powiększyła się w ubiegłym roku o 122 dzieł polskich w 126 tomach i 43 dzieł niemieckich w 62

Z 88 abiturjentów, którzy otrzymali świadectwo dojrzałości, udaje się:

Na teologię	9
Na prawo	14
Na medycynę	14
Na filozofię	29
Na politechnikę	8
Na akademię handlową	3
Na agronomię	6
Na akademię wojskową	1
« « lasową	1
« « górniczą	2
« « orientalną	1

Z 22 abiturjentek, udaje się:

Na filozofię	10
Na medycynę	12

KSIAŻKI RUSKIE.

Kl. IV Kokorudz-Konarski, Gramatyka ruska dla Polaków, Lwów, 2 kor.; Łepki, Czytanka ruska. — Kl. V w I półr. jak w kl. IV, w II półr.; Barwiński, Wyjątki z lit. narod. 19 w. — Kl. IV Barwiński, Wybór z lit. narodowej 19 w. — Kl. VII Barwiński, Wyjątki z lit. narod. 19 w. Cz. II — Kl. VIII Ogonowski, Staroruska Chrestomatya dla wyższ. klas. Lwów, 1881, 4 kor. 40 h.

STATYSTYKA UCZNIÓW.

Uwaga: Liczby mniejsze po prawej stronie w górze oznaczają uczniów prywatnych.

	K L A S A																		Razem
	I.		II.			III.			IV.		V.		VI.		VII.		VIII.		
	a	b	a	b	c	a	b	c	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	
I. Liczba uczniów.																			
Przy końcu roku szk. 1904	56	61	44	47	44	54	48	—	36	38	41	35	44	44	46	47	36	81	704
Na pocz. r. szk. 1906 publ. i pr.	64	61	57	57	—	52	4	—	69	—	38	40	48	35	49	49	44	47	807
W ciągu roku wstąpiło	2	1	1	4	—	2	2	—	2	—	6	3	6	1	2	1	1	1	97
Razem przyj. ucz. publ. i prywat.	66	62	58	61	50	52	51	51	71	—	44	43	54	36	51	50	45	48	844
Między nimi:																			
I. Obcych: a) z promocyja	57	52	5	6	—	7	11	7	20	—	11	7	14	3	5	5	3	5	218
b) po przerwie	1	1	2	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
c) repententów	1	—	2	—	—	1	6	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	14
II. Naszych: a) z promocyja	3	—	47	50	—	41	37	38	46	—	32	31	31	33	42	41	41	42	567
b) po przerwie	6	—	4	5	—	1	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16
c) repententów	10	10	5	1	—	2	7	—	3	—	1	4	7	1	4	3	1	—	34
W ciągu roku wstąpiło	10	10	5	1	—	2	7	—	3	—	1	4	7	1	4	3	1	—	82
Liczba uczniów z konc. r. 1905	36	52	53	60	—	46	45	44	63	—	44	39	47	35	45	46	42	45	762
Między tymi było:																			
a) publicznych	54	50	51	56	—	40	44	41	60	—	43	37	44	33	43	44	42	45	727
b) prywatnych	2	2	2	4	—	6	1	3	3	—	1	2	3	2	2	2	—	—	35
2. Według miejsca urodz.																			
I. Monarchia austro-węg.																			
1. Miasto Kraków	26	21	26	18	—	10	17	10	20	—	16	15	5	11	7	13	12	11	236
2. Wks. Krakowskie	8	8	2	12	—	8	7	6	12	—	6	2	2	4	3	5	2	3	94
3. Galicya	17	18	20	22	—	22	18	24	22	—	16	19	27	14	26	20	23	23	331
4. Morawy	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
5. Śląsk austriacki	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
6. Austria niżejca	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
7. Sycyja	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
8. Bośnia	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
9. Węgry	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
II. Ces. niemieckie.																			
Wks. Poznańskie	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	6
Śląsk pruski	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1

III. Ces. rosyjskie.																			
1. Kwdl. Polskie	2	3	3	—	—	—	—	—	1	—	5	1	3	2	3	4	1	5	36
2. Litwa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
3. Ukraina	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
4. Wołyn	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
IV. Francya	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
V. Turcyja	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Razem	54	50	51	56	—	40	44	41	60	—	43	37	44	33	43	44	42	45	727
3. Według wyzn. relig. było:																			
Mówiących po polsku	54	50	51	54	—	40	44	41	60	—	43	36	44	33	42	44	42	45	723
» ruskim	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1
» niemiecku	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Razem	54	50	51	56	—	40	44	41	60	—	43	37	44	33	43	44	42	45	727
4. Według wyzn. relig. było:																			
Wyznania rzymsko-katolickiego	44	36	39	48	—	29	38	40	51	—	33	25	42	22	37	37	32	38	591
» grecko-katolickiego	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	1	—	—	—	—	—	6
» ewangelickiego	10	13	12	8	—	11	6	1	9	—	8	11	1	11	6	7	9	6	129
» mojżeszowego	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Razem	54	50	51	56	—	40	44	41	60	—	43	37	44	43	43	44	42	45	727
5. Wiek uczniów.																			
Lat 11 miało	15	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23
» 12 »	22	20	32	22	—	10	18	9	16	—	16	16	12	12	12	10	9	—	112
» 13 »	5	14	6	12	—	11	9	8	14	—	10	10	12	10	9	8	8	—	72
» 14 »	6	4	6	3	—	10	6	7	9	—	10	10	10	9	10	10	11	—	69
» 15 »	5	5	1	1	—	4	5	4	7	—	6	6	6	6	6	6	6	—	69
» 16 »	2	3	—	—	—	3	4	1	2	—	3	3	3	3	3	3	3	—	64
» 17 »	—	—	—	—	—	2	2	1	2	—	2	2	2	2	2	2	2	—	73
» 18 »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	6	6	6	6	6	6	—	69
» 19 »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	42
» 20 »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18
» 21 »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
» 22 »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
» 23 »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
» 24 »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
» 25 »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
» 26 »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
» 30 »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Razem	54	50	51	56	—	40	44	41	60	—	43	37	44	33	43	44	42	45	727
6. Według miejsca pobytu było:																			
a) miejscowych	34	28	46	21	—	25	25	18	30	—	21	20	16	17	21	23	18	32	399
b) zamiejscowych	20	22	5	35	—	15	18	23	30	—	19	17	28	16	22	21	24	13	328
Razem	54	50	51	56	—	40	44	41	60	—	43	37	44	33	43	44	42	45	727

K L A S A

	I.		II.		III.			IV.		V.		VI.		VII.		VIII.		Razem
	a	b	a	b	c	a	b	c	a	b	a	b	a	b	a	b		
7. Klasyfikacya.																		
a) Z końcem r. szk. 1906:																		
I. stopień z odznaczeniem	9	8	5	5	6	6	9	8	7	6	10	8	7	6	5	7	115	
II. stopień	39	36	48	48	29	32	27	1	30	26	25	22	27	4	37	38	528	
III. stopień	1	2	1	1	1	2	3	1	1	2	0	—	2	2	—	—	27	
Do egz. poprawcz. przeznaczono	1	2	—	—	2	4	2	—	5	3	2	3	3	4	—	—	14	
Przeznaczono do uzupełn. egz.	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	41	
Razem	54	50	51	56	40	44	41	60	43	37	44	33	43	44	42	45	727	
b) Odnośnie do r. szk. 1905:																		
Do egz. popr. przypuszczono	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Egzamin poprawczy złożono	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Egzaminu popr. nie złożono	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
c) Ostateczny wynik klasyfikacyi:																		
I. stopień z odznaczeniem	8	9	4	4	6	6	8	7	6	6	8	5	3	5	19	6	115	
II. stopień	34	42	36	34	40	40	30	26	28	24	35	37	37	37	17	25	512	
III. stopień	4	3	—	—	1	—	—	1	1	1	—	1	4	—	—	—	35	
Razem	54	58	43	46	44	44	41	35	37	34	43	44	45	46	36	31	689	
8. Opłata szkolna.																		
a) Płacono całe szkolne:																		
w I. półroczu	16	22	18	8	—	9	12	21	13	13	18	11	14	15	3	13	214	
w II. półroczu	10	12	20	17	—	12	6	23	14	11	25	11	10	20	5	11	219	
b) Od całego szk. było uwoln.:																		
w I. półroczu	38	32	36	46	—	41	36	46	25	24	29	23	33	34	38	35	555	
w II. półroczu	45	39	32	39	—	30	35	38	29	28	23	23	33	21	37	34	525	
c) Opłata szkolna wynosiła:																		
w I. półroczu K.	640	880	720	320	—	320	480	840	520	520	720	440	560	600	120	520	8560	
w II. półroczu K.	400	480	800	680	—	480	480	920	560	440	1000	440	400	800	200	440	8760	
Razem K.	1040	1360	1520	1000	—	800	960	1760	1080	960	1720	880	960	1400	320	960	17320	
d) Taksy wstępne wynosiły K.	247	8	222	6	25	2	54	79	46	2	63	21	21	21	8	4	982	
e) Datki na zbiory naukowe K.	132	124	116	123	—	104	104	142	88	86	108	72	102	100	90	96	1688	
f) Za duplikaty K.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0	
Razem K.	379	81	346	141	2	137	154	221	134	2	171	93	123	121	98	4	2752	

9. Przedmioty natobowiąz.

a) Kaligrafia	22	13	24	19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	78
b) Rysunki	9	15	6	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	97
c) Spiew	6	8	4	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	54
d) Język francuski	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	73
e) Dzieje kraju rodz.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20
f) Stenografia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	436
g) Język ruski (względ. obow.)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15

10. Stypendya.

Pobierało stypendya z fundacyi:

a) Petryczyna 300 K.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
b) Petryczyna 250 K.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
c) Kłosowskiego 358 K. 105	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
d) Andrzeja Sławka K. 105	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
e) Im. Mickiewicza 150 K.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
f) Ks. Borka 200 K.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
g) Dydyńskiego K. 900	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
h) Nawratila 120 K.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
i) Meżynskiego 25-34 K.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
k) Zawiszów 400 K.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
l) Hr. ord. Mieroszewsk. 400 K.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
m) Brześcińskiego 500 K.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
n) Załchockiego 231 K.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
o) Szczepanowskiego 260 K.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
p) Był. ucz. gim. św. Anny 107 k.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1

Ogólna liczba stypendyów

Kwota stypendyów wynosi K. 5866:34.

11. Jednorazowe zapomogi.

a) Raciborskiego po K. 40	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
b) Sviderskiego K. 9:35	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
c) Dąbrowskiego K. 15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
d) Dąbrowskiego po K. 60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
e) Karczyńskiego K. 60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
f) Hlmonowskiego K. 60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
g) Orłowskiego K. 100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
h) Rady p. Chrz. na 100 K. m.	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8

Ogólna liczba zapomóg

Kwota zapomóg wynosi K. 924:35.

KRONIKA ZAKŁADU.

Rok szkolny 1905/6 rozpoczęto 3 września 1905 uroczystym nabożeństwem w kościele OO. Franciszkanów.

W gronie nauczycielskiem zaszły w czasie feryi i w ciągu roku następujące zmiany:

Przeniesieni zostali rozp. c. k. Rady Szk. Kraj. z 13/7 1905 L. 24.446 — 9 pp. Michał Sęk do c. k. II gimnazjum w Tarnowie, Tadeusz Rybakiewicz do Wadowic, Herkulan Weigt do c. k. IV gimnazjum w Krakowie i Józef Maurer do Podgórza.

W stały stan spoczynku przeszedł profesor w VII randze Jan Pawlica (reskr. c. k. Minist. Wyzn. i Ośw. z 23/11 1905 L. 41.095), który w ciągu przeszło trzydziestoletniej pracy nauczycielskiej odznaczał się wielką sumiennością w spełnianiu obowiązków zawodu i szczerą troskliwością o moralne wychowanie młodzieży.

Bardzo ciężką i prawdziwie bolesną stratę poniosło gimnazjum przez śmierć profesora Jana Bryla. Już w r. 1882 zajęty przez krótki czas jako zastępca w tutejszym zakładzie, następnie z gimnazjum bocheńskiego przeniesiony do gimnazjum św. Anny na stałe w r. 1891, na stanowisku swoim był zawsze wzorem nauczyciela, czysty i szlachetny charakter. Młodzież tak go szacunkiem i czcią otaczała, że jeszcze długo po ukończeniu gimnazjum utrzymywała serdeczne z nim stosunki.

Na nowe stanowisko przeszedł po piętnastoletniej działalności w gimnazjum św. Anny profesor Waleryan Heck (reskr. c. k. Minist. Wyzn. i Ośw. z 25/11 1905 L. 38. 615), obejmując

kierownictwo filii c. k. gimnazyum z językiem polskim wykładowym w Tarnopolu. Z szczerym żalem i przykrością żegnali go uczniowie i koledzy profesorowie, życząc najlepszego powodzenia na nowej trudnej pozycji.

Otrzymali posady profesorów w gimn. św. Anny (reskr. c. k. Minist. W. i O. z 19/6 1905 L. 19.176) p. Jan Dorosiński, profesor I gimnazyum w Tarnowie i pan Antoni Waśniowski, profesor IV gimnazyum w Krakowie.

Zamianowani zastępcami naucz. w gimn. św. Anny kandydat stanu nauczycielskiego p. Edward Wazł (13/7 1905 L. 21923) i c. k. kapitan wojsk austr. p. Kazimierz Nagórecki (5/1 1906 L. 53.493).

Przeniesieni do gimn. św. Anny zast. naucz. p. Tadeusz Sokołowski (13/7 1905 L. 24506) z Wadowic, p. Kazimierz Węgiel (13/7 1906 L. 24748) z Jasła, p. Bronisław Piątkiewicz (24/1 1906 L. 3545) z III gimnazyum i p. Franciszek Fuchs (24/1 1906 L. 3546) z IV gimnazyum w Krakowie.

Z przeszłorocznego kursu praktycznego zostali zamianowani zastępcami naucz. p. Józef Cieź w gimn. Fr. Józefa we Lwowie, p. Maryan Pachonński w Podgórzu, p. Józef Rydel w IV. gimn. w Krakowie, p. Michał Staroń w Dębicy, ks. Piotr Szpila w Podgórzu.

Urlopy otrzymali dla celów naukowych prof. dr. Tadeusz Sinko na cały rok 1905/6 (c. k. Minist. W. i O. z 29/8 1905 L. 31.714) i prof. dr. Kazimierz Nitsch na II półr. (reskr. z 4/1 1906, L. 48.202); dla choroby z. n. Zygmunt Kawecki na I półr. (31/10 1905 L. 36086), z. n. Ludwik Sikora na czas od 17/11 1905 do 31/1 1906 (9/12 1905 L. 48.284 i 7/1 1906 L. 144), z. n. Stanisław Bełzowski na II półr. (15/1 1906 L. 1652), z. n. Leśniak Józef na II półr. (2/3 1906 L. 8596), dyr. dr. Leon Kulczyński na zjazd filol. i pedag. w Hamburgu od 1/10—10/10 (15/9 1905 L. 35.722) i dla poratowania zdrowia od 7/4—26/4 1906 (31/3 1906 L. 130.53).

Dodatki pięcioletnie otrzymali: pierwszy, nauczyciel gimnastyki dr. Jan Bielawski (31/10 1905 L. 43.083), drugi prof. Jan Śnieżek (9/12 1905 M. 48.774) i prof. A. Z. Styło (4/1 1906 L. 53.733).

Zmniejszoną ilość godzin nauki miał w I półr. z. n. Janusz

Pryziński (Min. reskr. 19/6 1905 L. 20.078), w II półr. z. n. Jan Liszka (13/1 1906 L. 48.211).

Na kurs praktyczny dla przygotowania do zawodu nauczycielskiego wyznaczyła c. k. Rada Szk. Kraj. rozp. z d. 12/7 1905 L. 24.019 kandydatów pp. Władysława Błażkiewicza, Gabryela Dubiela, Zygmunta Gwizdałę, Mieczysława Ziemnowicza, Włodzimierza Stożka i Wojciecha Zycha.

Naukę stenografii objął w r. 1905/6 kand. stanu naucz. p. Leon Rymar (17/7 1906 L. 23.734).

Naukę języka ruskiego, jako przedmiotu względnie obowiązkowego, objął w II półr. p. Mikołaj Łepki (29/1 1906 L. 2492) w miejsce chorego brata p. Bohdana Łepkiego.

Najprzew. Książęco-Bisk. Konsystorz wyznaczył jako komisarza do nadzorowania nauki rel. Przew. ks. kanonika Czesława Wądołnego (rozpr. c. k. Rady Szk. Kraj. z 14/1 1906 L. 947),

Dnia 9 września 1905 odbyło się nabożeństwo żałobne za spokój duszy śp. Naj. Cesarz. Elżbiety, jako w wilię rocznicy Jej śmierci.

Egzamina dojrz. abiturjentów z Król. Pol. i kobiet, tudzież poprawcze tutejszych abiturjentów i abiturjentek odbyły się w części piśmiennej w dniach od 11 do 15 września, ustne poprawcze 15 września pod przewodnictwem dyrektora zakładu, całe od 20 do 26 września 1905 pod przewodnictwem c. k. Kraj. Inspektora szk. śr. JWP. dr. Ludomiła Germana.

Imieniny Najj. Pana obchodziło gimnazyum dnia 4 paźdz. 1905 uroczystem nabożeństwem w kaplicy gimnazjalnej.

W dniu imienin śp. Najj. Cesarzowej Elżbiety 19 listop. 1905 odbyło się uroczyste nabożeństwo w kaplicy gimnazjalnej, a 28 czerwca 1905 za spokój duszy śp. Najj. Cesarza Ferdynanda.

Wieczorek deklamacyjno-muzykalny na cześć Adama Mickiewicza urządziła młodzież 2 grudnia 1905 w sali »Sokoła«.

Poprawczy egzamin dojrzałości w terminie zimowym odbył się w części piśmiennej 5. lutego 1906 pod przewodnictwem dyrektora zakładu.

Egzamin dojrzałości w terminie letnim 1906 odbył się w części piśm. od 7—12 maja, ustny z abiturjentami tutejszymi od

21 maja do 6 czerwca pod przewodnictwem dyrektora c. k. gimnazjum wadowickiego JWP. Seweryna Arzta, z abiturjentami z Król. Pol. od 11—16 czerwca, z abiturjentkami od 18—25 czerwca pod przewodnictwem c. k. krajowego inspektora szkół średnich JWP. Ludomiła Germana. Uroczyste rozdanie świadectw dla I oddziału tutejszych abiturjentów odbyło się 31 maja, przyczem przemówił dyrektor, podziękowanie wyraził abiturjent Tadeusz Grodyński. Drugiemu oddziałowi rozdano świadectwa 7 czerwca; po przemówieniu dyrektora podziękował abiturjent Mieczysław Krawczyk.

W b. r. umarli uczniowie klasy VII Gasiński Jan, Popiołek Wojciech i Zieliński Czesław.

C. k. Rada Szk. Kraj. rozp. z 6/9 1905, L. 29036 zamianowała dla gimnazjum św. Anny nowego tercyana, wachmistrza od ułanów, Franciszka Kutybę.

Ważniejsze rozporządzenia Władz szkolnych.

JE. P. Minist. W. i O. reskr. z 25/2 1905 L. 38778 zatwierdził nowy plan nauki jęz. niemieckiego w klasach wyższych. Ten plan jest uwzględniony powyżej w rozkładzie nauk.

JE. P. Kier. Min. W. i O. rozp. z 16/1 1906 L. 47.887 polecił wprowadzić zmiany w nauce religii stopniowo od r. 1906/7 następujące: I i II kl. katechizm wraz z odnośniami objaśnieniami liturgicznymi, III kl. półr. I Liturgika jako osobny przedmiot, półr. II Historia Objawienia Starego Zakonu, IV kl. Historia Objawienia Nowego Zakonu.

KLASYFIKACYA UCZNIÓW

(Tłusciejszy druk oznacza stopień pierwszy z odznaczeniem)

Klasa I. A.

Uczniów klasyfikowanych 54.

Gałuszkiewicz Adam
Gąsiorowski Witold
Höschek Stanisław
Koczorowski Jan
Krzysik Stanisław
Lustbader Karol
Lomzik Jan
Maik Piotr
Werner Józef
Aberti Stanisław
Błaszkiwicz Ignacy
Chojnacki Alojzy
Chrzanowski Bernard
Czerny Karol
Depowski Stanisław
Dyba Józef

Färber Józef
Folta Eugeniusz
Gacek Feliks
Gorski Tadeusz
Griffel Henryk
Immerglück Władysław
Jędrychowski Stanisław
Kasprzak Bronisław
Keh Adolf
Koncewicz Roman
Królik Tadeusz
Kulka Włodzimierz
Kuźmiński Tadeusz
Kwadrans Stanisław
Liebeskind Adolf
Madziara Antoni

Meus Henryk
Münzer Izak
Oransz Adolf
Oslanski Ludwik
Patočka Jarosław
Pogoda Piotr
Schermant Ludwik
Schmidt Edward
Soltysik Stanisław
Sońrek Rudolf
Steczkowski Zygmunt
Uziembło Antoni
Wojnarowicz Zygmunt
Wójcik Józef
Wróblewski Piotr
Zbik Józef

Stopień drugi otrzymał 1, stopień trzeci 4, do egzaminu poprawczego przeznaczono 1.

Klasa I. B.

Uczniów klasyfikowanych 50.

Aschenbrenner Tomasz
Dukatzenzeiler Artur
Gałuszka Mieczysław
Habina Serafin
Kliško Franciszek
Kumelowski Jan
Lachowicz Michał
Reroń Bogdan
Wisniewski Kazimierz
Bazarnik Ignacy
Berger Maurycy
Daun Alfred

Dulemba Adam
Dziwoński Stanisław
Gawłowski Roman
Gleisner Henryk
Immerglück Markus
Jamrozik Stanisław
Jarecki Władysław
Judkiewicz Stefan
Kawka Dymitr
Kornaś Stanisław
Kroó Karol
Krupka Józef

Löffelholz Max
Lukes Zygmunt
Łukasik Aleksander
Matter Bruno
Mayerberg Stefan
Meleniewski Bogdan
Molkner Teodor
Nazimek Józef
Nowiński Zygmunt
Papée Adam
Perończyk Jan
Reiner Julian

Rozmarn Roman	Suchoń Mieczysław	Weisło Piotr
Salz Dawid	Źakiel Bolesław	Weber Oskar
Solga Tadeusz	Troczyński Stefan	Zabża Józef

Stopień drugi otrzymało 2, stopień trzeci 1, do egzaminu poprawczego przeznaczono 2.

Klasa II. A.

Uczniów klasyfikowanych 51.

Anczyc Władysław	Edelmann Henryk	Marfiak Tadeusz
Gąsiorowski Zdzisław	Edelmann Samuel	Miszka Roman
Josefsthal Mieczysław	Flak Stanisław	Miziński Stefan
Kulczyński Leon	Goldmann Leopold	Mucha Józef
Minder Izidor	Górski Stanisław	Pacula Tadeusz
Nowosielski Aleksander	Habina Eugeniusz	Senft Władysław
Przeworski Tadeusz	Heller Tadeusz	Saloni Bronisław
Wachtel Jerzy	Honzatko Wilhelm	Skórka Alojzy
Batko Franciszek	Kausal Bolesław	Skrzyniarz Witold
Biały Władysław	Kellner Wiktor	Stefański Tadeusz
Blok Tadeusz	Kolomłocki Stanisław	Torbe Chaskel
Chwalibogowski Jerzy	Kurleto Maryan	Ungeheuer Władysław
Cwiertnia Józef	Kwiatkowski Tadeusz	Waldmann Adolf
Długocki Leon	Łukaszewicz Józef	Zajda Alojzy.
	Marcowski Wojciech	

Stopień drugi otrzymało 4, do egzaminu poprawczego przeznaczono 4.

Klasa II. B.

Uczniów klasyfikowanych 56.

Danek Jan	Jonkowicz Piotr	Mirek Stanisław
Drobnik Tadeusz	Kisielewski Adam	Mirek Wiktor
Frączek Franciszek	Kleinberger Natan	Mitana Tadeusz
Stach Antoni	Kołacz Karol	Moroz Aleksander
Tarkowski Tadeusz	Kosicki Sylwester	Niedziela Antoni
Batko Władysław	Kowalik Franciszek	Pajka Jan
Bodzioch Karol	Kraus Józef	Podmokły Józef
Eichhorn Izidor	Krzywoń Jan	Powojewski Józef
Gądek Jan	Leśniak Stanisław	Szinzel Jan
Gądek Karol	Limanowski Maryan	Schneid Antoni
Gierka Wiktor	Liszka Wilhelm	Schramm Tadeusz
Gottlieb Dawid	Lorenz Kazimierz	Schwarzbach Emil
Gsodam Jan	Mahler Wilhelm	Sosin Stanisław
Herstein Józef	Matter Eugeniusz	Usarowski Jan
Holuj Jan	Mazurek Stefan	Wajs Franciszek
Hupert Kamil	Michalski Stanisław	Windisch Salomon
Immerglück Bolesław	Mirek Franciszek	Winiarski Mieczysław

Stopień drugi otrzymał 1, stopień trzeci 1, do egzaminu poprawczego przeznaczono 1.

Klasa III. A.

Uczniów klasyfikowanych 39.

Ader Alfred	Mandelbaum Stanisław	Sutkowy Walenty
Boduch Józef	Puchała Stanisław	Ader Erwin

Baścik Karol
 Bazanowski Henryk
 Binder Kazimierz
 Glasner Juliusz
 Grochot Jan
 Grün Maksymilian
 Guzik Maryan
 Hanik Mieczysław
 Hirsch Józef

Ichheiser Albert
 Igliński Stanisław
 Kajetanowicz Zygmunt
 Kaszycki Zdzisław
 Koczur Leon
 Konkiewicz Alfred
 Kownacki Walery
 Krzyszkowski Tadeusz
 Kulig Józef
 Makowski Rudolf

Mirek Stanisław
 Müller Zygfryd
 Nachtlicht Maksymilian
 Pawlak Jan
 Pineles Michał
 Pypłacz Franciszek
 Sarna Zygmunt
 Sass Roman
 Stanik Piotr

Stopień drugi otrzymało 2, stopień trzeci 1, do egzaminu poprawczego przeznaczono 2.

Klasa III. B.

Uczniów klasyfikowanych 44.

Krzyżanowski Kazimierz
 Lisowski Franciszek
 Perz Józef
 Pytel Franciszek
 Rybiński Adam
 Wróblewski Józef
 Berthold Mieczysław
 Birnbaum Feliks
 Drozd Jan
 Dymek Stanisław
 Flakowicz Kazimierz
 Gądulski Stanisław
 Kaniowski Roman

Kawończyk Antoni
 Kot Antoni
 Kozłowski Edward
 Lubański Tadeusz
 Madziara Jan
 Makuch Gustaw
 Mirowski Karol
 Moskał Stanisław
 Peszkowski Bronisław
 Podoliński Tadeusz
 Remer Wilhelm
 Ryżowski Adolf

Seider Maksymilian
 Sperber Waław
 Spitzer Tadeusz
 Stawowczyk Józef
 Szczepanowski Henryk
 Szybowski Ignacy
 Truszkowski Andrzej
 Truszkowski Stanisław
 Twardowski Józef
 Wikłacz Albin
 Wójcicki Franciszek
 Zabiegaj Franciszek
 Zipper Ludwik

Stopień drugi otrzymało 2, do egzaminu poprawczego przeznaczono 4.

Klasa III. C.

Uczniów klasyfikowanych 4.

Gondek Kazimierz
 Illukiewicz Stanisław
 Kiss Jan
 Klimczak Stanisław
 Lukas Tadeusz
 Mahr Rudolf
 Nayder Tadeusz
 Ryba Jan
 Wygaś Franciszek
 Bober Roman
 Boczarski Andrzej
 Cyrwus Wojciech

Dynowski Konrad
 Gralewski Jan
 Gurbiel Władysław
 Hałatek Tadeusz
 Jelonkowski Stanisław
 Kallay Jan
 Konieczny Andrzej
 Książkiewicz Józef
 Lipiński Czesław
 Madoń Ludwik
 Michalik Jan
 Miś Tadeusz

Niemczyk Mieczysław
 Ogródnik Jan
 Rekliński Juliusz
 Reinisz Stefan
 Skumiel Stefan
 Soboń Maryan
 Stefański Jan
 Szczepaniak Ferdynand
 Wachała Mieczysław
 Węlecki Tadeusz
 Wowczak Stefan
 Wyspiański Teodor

Stopień drugi otrzymał 1, stopień trzeci 2, do egzaminu poprawczego przeznaczono 2.

Klasa IV.

Uczniów klasyfikowanych 59.

Dwornik Stefan
 Geissler Tadeusz

Hubl Roman
 Humpola Jan

Jarosz Zygmunt
 Mizia Stanisław

Sitko Franciszek
Weryński Henryk
 Barańczyk Franciszek
 Białas Emanuel
 Bloch Teodor
 Borkowski Władysław
 Durkiewicz Józef
 Feldman Berl
 Filipkiewicz Kazimierz
 Finkelstein Adolf
 Glimos Stanisław
 Górski Jan
 Gustawski Adam
 Henoeh Mieczysław
 Ippoldt Antoni
 Jabłoński Roman

Jachieć Franciszek
 Jamróz Józef
 Józefczyk Maryan
 Keh Karol
 Kędzior Stanisław
 Kisielewski Seweryn
 Kurz Hermann
 Leichter Wilhelm
 Leyko Jan
 Łepkowski Stanisław
 Łyżwiński Michał
 Markheim Izidor
 Michalik Stanisław
 Mikosz Franciszek
 Mikula Antoni

Morgenstern Izidor
 Nowara Maciej
 Piątkiewicz Karol
 Piętrzak Ludwik
 Pustelnik Franciszek
 Sarnek Stanisław
 Schächter Mieczysław
 Schönowitz Zygmunt
 Soboń Jan
 Šourek Adolf
 Srokowski Zdzisław
 Stanaszek Władysław
 Steczkowski Stanisław
 Stroński Leonard
 Sypniewski Ryszard
 Wawrzecki Stanisław

Stopień drugi otrzymał 1, do egzaminu poprawczego przeznaczono 5.

Klasa V. A.

Uczniów klasyfikowanych 43.

Borelowski Mieczysław
Gläser Edward
Grażyński Michał
Hełczyński Bronisław
Krzyżanowski Stefan
Piaskiewicz Jan
Tuszyński Władysław
 Bachleda Jan
 Baran Franciszek
 Beller Alfred
 Czachowski Edmund
 Czerny Bolesław

Czoponowski Jerzy
 Dihm Tadeusz
 Dronski Feliks
 Dulowski Antoni
 Friedman Henryk
 Gawron Zygmunt
 Głębocki Franciszek
 Hollanek Franciszek
 Justman Leib
 Kamiński Mikołaj
 Kaszycki Kazimierz
 Koczur Karol

Kornreich Meilech
 Kuliński Stanisław
 Lustbader Leser
 Macheles Henryk
 Oleksy Ludwik
 Sacha Jan
 Sobański Maryan
 Stopa Józef
 Taborski Stanisław
 Unger Geza
 Wiatr Andrzej
 Woch Jan

Stopień trzeci otrzymał 1, do egzaminu poprawczego przeznaczono 5.

Klasa V. B.

Uczniów klasyfikowanych 37.

Celarek Stanisław
Jahoda Robert
Janiczak Stanisław
Pułka Stefan
Singer Zygmunt
Szarski Antoni
 Bielecki Maryan
 Bilewicz Karol
 Bobek Jan
 Dedio Stanisław
 Dziewiński Włodzim.

Eichhorn Leopold
 Gutkowski Franciszek
 Hrycyszyn Bazyli
 Judkiewicz Jerzy
 Kanarek Maurycy
 Koniówka Ludwik
 Kroó Maksymilian
 Lamensdorf Leon
 Ładyga Henryk
 Nitsch Józef

Pawlikowski Władysł.
 Polaszek Stanisław
 Rapaport Bronisław
 Rączy Kazimierz
 Reklewski Roman
 Sobejko Kasper
 Spira Jozue
 Ulrich Alojzy
 Wasserberg Zygmunt
 Weiss Ascher
 Wójcicki Franciszek

Stopień drugi otrzymało uczniów 2, do egzaminu poprawczego przeznaczono uczniów 3.

Klasa VI. A.

Uczniów klasyfikowanych 44.

Atlas Adolf
Borelowski Marian
Buda Jan
Długosz Teofil
Folkierski Władysław
Gąsiorowski Władysław
Grzesiak Franciszek
Pławecki Roman
Schütz Karol
Wicher Władysław
Aksamit Władysław

Bondi Karol
Bukała Jakób
Bułka Aleksander
Czaban Tadeusz
Czernicki Zygmunt
Dültz Jan
Feret Franciszek
Gach Władysław
Głogowski Wincenty
Gubernat Alojzy
Hanuszek Błażej
Kauzal Władysław

Kogut Kazimierz
Komar Stanisław
Krause Franciszek
Maślanka Piotr
Mucha Józef
Rys Ignacy
Stasiak Marcin
Udziela Stanisław
Urbanik Wawrzyniec
Woliczko Stanisław
Wrana Henryk

Stopień drugi otrzymało 5, stopień trzeci 2, do egzaminu poprawczego przeznaczono 2.

Klasa VI. B.

Uczniów klasyfikowanych 33.

Ader Ernest
Böhm Zenon
Chwirut Ignacy
Feliks Antoni
Gross Tadeusz
Matus Władysław
Teslar Józef
Zajac Józef
Dufka Stanisław
Fränkel Aleksander

Górny Czesław
Horowitz Mieczysław
Horowitz Zygmunt
Knopp Ernest
Lieber Jakób
Mieszkowski Zym.
Pletnia Józef
Rothmann Markus
Ruczka Mieczysław
Rybka Stanisław

Splawiński Władysł.
Stieglitz Jakób
Stocki-Sosnowski Kaz.
Ścibora Julian
Ślósarczyk Wojciech
Tyrybon Jan
Walczak Jakób
Weisło Michał
Weindling Zym.
Winkler Feliks

Do egzaminu poprawczego przeznaczono uczniów 3.

Klasa VII. A.

Uczniów klasyfikowanych 43.

Götzel Walery
Gutmann Manes
Łach Leon
Metallmann Joachim
Nieniewski Bolesław
Styrylski Józef
Zeleński Stanisław
Abstorski Artur
Bakowski Stefan
Bogdański Kazimierz
Fox Franciszek

Galos Sebastian
Gałziński Stefan
Giedziow Aleksander
Góralik Jan
Grabowiecki Roman
Holzberger Dolek
Karpina Władysław
Kasina Wojciech
Kowalczyk Wawrzyniec
Kräutler Henryk
Kuźniar Bolesław
Lewandowski Jan

Malinowski Stanisław
Matuszek Franciszek
Musiał Julian
Oleś Andrzej
Popławski Michał
Pszczółka Józef
Schiroky Juliusz
Waga Franciszek
Wieluch Doman
Wyrobisz Józef
Zachorowski Mieczysław

Stopień drugi otrzymało 4, stopień trzeci 2, do egzaminu poprawczego przeznaczono 2.

Klasa VII. B.

Uczniów klasyfikowanych 44.

Broda Teodor	Kownacki Bolesław	Rozeń Michał
Gąsiorowski Stanisław	Kulka Marceli	Rudich Aleksander
Gieszczykiewicz Marian	Ligeza Jan	Schenkel Maksymilian
Kościelny Władysław	Lopatowski Kazimierz	Sobieniowski Feliks
Kowalski Tadeusz	Maciejny Jan	Srokowski Włodzimierz
Sosin Jan	Maciółowski Bronisław	Świeściakowski Witold
Borkowski Adam	Miś Bolesław	Szule Franciszek
Bulwa Izrael	Ogrodnik Wilhelm	Teliga Tadeusz
Feliks Zelig	Oleksy Michał	Tobolak Jan
Jaworski Jerzy	Pfau Aleksander	Tomczyk Stanisław
Hemmerling Karol	Pietrzak Józef	Wasserberger Stan.
Konieczny Franciszek	Rothwein Józef	Werner Adam
Korzeń Walenty		Włodek Jan

Stopień drugi otrzymało 2, do egzaminu poprawczego przeznaczono 4.

Wynik egzaminu dojrzałości.

Klasa VIII. A.

Do egzaminu dojrzałości przystąpiło 43 uczniów publicznych i 1 eksternista.

Apte Henryk	Kośmider Wojciech	Podmokły Józef
Grodyński Tadeusz	Krówka Jan	Popkiewicz Leon
Hopcas Leon	Lankau Teobald	Reichman Stanisław
Maciaszek Maksymilian	Łach Marian	Schönberg Emil
Pająk Kazimierz	Łaszczyński Witold	Schröder Antoni
Birnbaum Alfred	Mamro Jan	Ścisłała Dominik
Długocki Władysław	Matuszek Adam	Sobejko Michał
Grzybowski Bolesław	Michalski Wiktor	Spitzel Maksymilian
Hammerschlag Izrael	Müller Oskar	Szarski Stanisław
Hoszowski Edward	Para Jan	Świerż Witold
Immerglück Efraim	Petkun Konrad	Thieberg Władysław
Kamiński Feliks	Piątkowski Czesław	Wiśniowski Bronisław
Konopka Feliks	Piłowarczyk Tomasz	Zapała Antoni

Do egzaminu poprawczego po feryach przeznaczono 3 uczniów publicznych i 1 eksternistę, reprobowano na rok 1 ucznia publicznego.

Klasa VIII. B.

Do egzaminu dojrzałości przystąpiło 45 uczniów publicznych i 2 eksternistów.

Brysz Szymon	Bulanda Leopold	Kwiatkowski Miecz.
Dobrowolski Piotr	Celarek Józef	Lemoch Marian
Janczewski Edward	Dąbrowski Jan	Lilpop Jerzy
Kaden Adam	Fuchs Stanisław	Machocki Tadeusz
Krawczyk Mieczysław	Fudali Stanisław	Madrala Karol
Retinger Józef	Grabczak Ludwik	Medwicz Roman
Adamski Ignacy	Katzner Leizor	Migo Jan
Baczyński Julian	Kornhäuser Michał	Miśkowiec Franciszek
Bałuk Mieczysław	Kozłowski Zygmunt	Nalepa Tymoteusz

Pilarski Mieczysław	Rosenzweig Stanisław	Stasiniewicz Stefan
Pollak Michał	Schiller Leon (ekst.)	Tüch Alfred
Ponikło Adam	Schreiber Salomon	Zaklicki Emil
	Staniewski Tadeusz	

Do egzaminu poprawczego po feryach przeznaczono 7 uczniów publicznych i 1 eksternistę, reprobowano na rok 1 ucznia publicznego.

Eksterniści z Królestwa Polskiego.

Do egzaminu dojrzałości przystąpiło 22 eksternistów.

Bañkowski Piotr	Okuljar Bolesław	Rosenblatt Leib
Bartoszewski Antoni	Piotrowicz Roman	Rouppert Stanisław
Niemyski Lucyan	Roguski Tadeusz	Szmydt Józef
Okrutnik Józef		Wajlonis Ludwik

Do egzaminu poprawczego po feryach przeznaczono 5 eksternistów, reprobowano na rok 5, bez terminu 1.

Eksternistki.

Do egzaminu dojrzałości przystąpiło eksternistek: a) z prywatnej średniej szkoły żeńskiej przy ul. Wolskiej 11, b) obcych 12.

a) Z prywatnej średniej szkoły żeńskiej przy ul. Wolskiej w Krakowie:

Aronsohnówna Klara	Krengel Malwina	Młodowska Stefania
Landauówna Barbara	Ameisenówna Gizela	Rappaportówna Felicja
Landauówna Róża	Bujwidówna Kazimiera	Steinberg Malwina
Landwirthówna Róża		

Reprobowano na rok 1 eksternistkę.

b) Obce:

Goldberg Matylda	Grünwaldówna Kruza	Sarnówna Adela
Meiersdorfówna Frymeta	Kragenówna Marya	Schmeidlerówna Charl.
Dutkowska J. Wanda	Jabłońska Paulina	Silberfeldówna Chudes
Friedówna Marya	Loria Wanda	Silbersteinówna Laura

OGŁOSZENIE.

Wpisy uczniów na rok szkolny 1906/7 odbędą się 31 sierpnia 1906.

Uczniowie, którzy przez dwa półrocza ubiegłego roku szkolnego otrzymali III stopień, tudzież repetenci tego samego gimnazjum, którzy otrzymali w II półroczu stopień trzeci, nie mogą nadal uczęszczać do tego samego gimnazjum.

Przy wpisie każdy uczeń ma przedłożyć świadectwo z ostatniego półrocza i złożyć datek 3 K. na zbiory naukowe i na zabawy; każdy uczeń nowo wstępujący ma nadto wykazać się metryką i uiścić takse wstępną 4 K. 20 h.

Każdy uczeń, z wyjątkiem tych, u których niewątpliwie sprawdzić można, że przebyli ospę rodzimą, ma przedłożyć przy wpisie świadectwo rewakcynacyi.

Oplata szkolna w kwocie 40 K. na półrocze musi być złożoną w pierwszych sześciu tygodniach każdego półrocza. Uczniowie klasy I złożyć ją mają za pierwsze półrocze w ciągu trzech pierwszych miesięcy.

O odroczenie opłaty szkolnej mają uczniowie klasy I wnosić prośby w 8 dni po wpisie, a do prośby załączyć świadectwo ubóstwa, nie dawniej jak przed rokiem wystawione.

O uwolnienie od opłaty szkolnej winni uczniowie klas II—VIII przedkładać prośby najpóźniej do 25 września, a załączyć do prośby świadectwo szkolne z ostatniego półrocza i świadectwo ubóstwa nie dawniej jak przed rokiem wydane.

Egzamina wstępne do klasy I odbywać się będą w dniach 1 września, ewentualnie 3 września, a mogą się także odbywać 30 czerwca i 1, a ewentualnie i 2 lipca, egzamina poprawcze z wszystkich klas 3 września.

Egzamina wstępne do klas II—VIII można składać w pierwszym półroczu tylko do połowy września; można je także składać na II półrocze i to do każdej klasy (zatem i do pierwszej) w końcu stycznia lub z początku lutego aż do połowy tego miesiąca. Chcący składać taki egzamin zgłaszają się do dyrektora gimnazjum, przedkładając metrykę, świadectwo pobytu i moralności, nadto fotografię z podpisem władzy politycznej, stwierdzającym jego tożsamość. Do klasy I przyjęty może być uczeń, jeżeli w tym roku, w którym składa egzamin na pierwsze półrocze, kończy lat 10, do klasy II, jeżeli kończy lat 11 i t. d.

Po złożeniu egzaminu wstępnego może być uczeń wpisany tylko jako publiczny. Taksa od egzaminu wynosi 24 K. Egzamina do I klasy na I półrocze są bezpłatne.

Wyjątkowo tylko może być uczeń przyjęty na nadzwyczajnego, szczególnie jeżeli przybywa z gimnazjum zagranicznego; w takim razie składa egzamin próbny i może uczyć się albo na wszystkie przedmioty, albo tylko na niektóre.

Tak uczniowie prywatni, jak nadzwyczajni obowiązani są do składania opłaty szkolnej za każde półrocze.

Zakres wymagań przy egzaminie wstępnym do klasy I.

- a) **Z religii**: Wiadomości, których według teraźniejszego rozkładu nabyć powinien uczeń w pierwszych czterech latach obowiązkowej nauki szkolnej w szkołach czteroklasowych.
- b) **Z języka wykładowego**: Czytanie płynne i wyraziste, objaśnianie odczytanych ustępów pod względem treści i związku myśli; opowiadanie treści większymi ustępami, znajomość części mowy, odmiana imion i czasowników, znajomość zdania pojedynczego rozszerzonego i rozbiór jego części składowych pod względem składni i zgody rzędu; poprawne napisanie dyktatu z zakresu pojęć znanych uczniom i piśmienny rozbiór jednego zdania pojedynczego z kilku zwykłymi określeniami.
- c) **Z języka niemieckiego**: Czytanie płynne i zrozumiałe, znajomość odmiany rodzajników, rzeczowników, przymiotników i zaimków (osobistych, dzierżawczych, wskazujących i względnych), odmiana słów posiłkowych i czasowników słabych we wszystkich formach strony czynnej i biernej, tudzież

odmiana najzwyczajszych czasowników mocnych; zasób wyrazów z zakresu pojęć uczniom znanych, poprawne napisanie łatwego dyktatu, którego treść poda się uczniom przed podyktowaniem w języku wykładowym.

d) **Z rachunków:** Pisanie liczb do miliona włącznie; biegłość w czterech działaniach liczbami całkowitemi; pewność w tabliczce mnożenia, znajomość ważniejszych miar metrycznych.

Rok szkolny 1906/7 rozpocznie się uroczystem nabożeństwem dnia 3 września, a 4 września zaczną się regularne lekcje szkolne.

Uwaga. Każdy uczeń jest obowiązany nosić przepisane ubranie mundurowe.

Dr. Leon Kulczyński

c. k. radca rządu i dyrektor.

